FEESTEN

dossier | veilig feesten

Vereniging voor Alcohol- en andere Drugproblemen vzw
Vanderlindenstraat 15 | 1030 Brussel | T 02 423 03 33 | F 02 423 03 34 | vad@vad.be | www.vad.be

COLOFON

Auteur
Tina Van Havere

Redactie
Tom Evenepoel
Elke Fontaine
Jochen Schrooten
Els Vandenberghe

Verantwoordelijke uitgever
F. Matthys, Vanderlindenstraat 15, 1030 Brussel

DE DRUGLIJN
078-15-10-20

VAD, Vereniging voor Alcohol- en andere Drugproblemen vzw
Vanderlindenstraat 15, 1030 Brussel
T 02 423 03 33 | F 02 423 03 34 | vad@vad.be | www.vad.be

Ondersteuning:
Jan De Smet, preventiewerker, VAGGA-altox; Tom Meirte, stafmedewerker, steunpunt Jeugd; Nele Van Nevel, preventiewerker; CGG Noord West-Vlaanderen, Ilse Himpe, preventiewerker, CGG LARGO.

Inhoudstafel

Inleiding

Uit het onderzoek naar fuivenbeleid (Vettenburg e.a., 2002) bij de Vlaamse (schoolgaande) jeugd zegt ongeveer 85% van alle jongeren wel eens naar een fuif te gaan. Negen op de tien fuivers gaat zelfs geregeld naar fuiven buiten de eigen gemeente omdat het fuivenaanbod in de eigen gemeente niet volstaat. Uit de leerlingenbevraging[1] (Kinable, 2006) blijkt dat driekwart van de leerlingen (12-18 jaar) ooit naar een fuif is geweest.
Wekelijks zorgen tal van jeugdwerkorganisaties en het commerciële circuit voor een bruisend uitgaansleven van fuiven tot clubavonden. Fuiven is dan ook de favoriete uitgaansvorm van de Vlaamse jeugd tussen 13 en 25 jaar. Het uitgaansleven krijgt van de meeste jongeren een positieve betekenis toegeschreven: in een gemoedelijke sfeer plezier maken met vrienden op hun favoriete muziek (Vettenburg e.a., 2002).

Organisatoren hebben nood aan zuurstof

Het uitgaansleven heeft te kampen met een negatieve beeldvorming vanwege buurtbewoners en/of beleidsmakers. Zo worden feestende jonge mensen regelmatig gelinkt aan het gebruik van uitgaansdrugs[2] of overlast en dit komt de naam van de organisator niet ten goede. Omdat ze vaak in een negatief daglicht worden geplaatst, klagen organisatoren dat er te snel repressief opgetreden wordt bij problemen.
Tegelijkertijd voelen organisatoren zich verantwoordelijk voor het ombuigen van deze negatieve beeldvorming en het oplossen van tal van praktische problemen. Organisatoren hebben meer dan ooit nood aan vernieuwende alcohol- en drugpreventie-initiatieven die vertrekken vanuit een positieve en opbouwende invalshoek.

Een werkinstrument

'Veilig feesten' wil voor preventiewerkers en geïnteresseerde organisatoren (zowel uit het commerciële circuit als uit het jeugdwerk) een werkinstrument zijn dat de toepassing van alcohol- en drugpreventie concreet en tastbaar maakt. Dit door in *deel 1 feiten* te geven over (1) de link tussen muziek, uitgaan en alcohol en andere drugs en (2) alcohol- en drugpreventie in het uitgaansleven.
In *deel 2* wordt een overzicht gegeven van *praktische richtlijnen* die in de organisatie en op een lokaal overleg ingepast kunnen worden. Met name: samenwerking tussen verschillende partners, creëren van een veilige en gezonde uitgaanslocatie, communiceren van preventieboodschappen, verantwoord schenken en bewust omgaan met alcohol en illegale drugs op het evenement, eerste hulp en medische interventies bij alcohol- en drugincidenten, beleidsmatig werken en steekfiches met de respectievelijke taken en verantwoordelijkheden van elke partner.

---

[1] VAD organiseert jaarlijks een bevraging bij leerlingen van het secundair onderwijs. Het is een manier om onder meer informatie te verzamelen over attitudes van leerlingen t.o.v. drugs en over hun eigenlijk druggebruik.
Meer info: http://www.vad.be/werkterreinen/preventie/sectoren/onderwijs/wat.html en http://www.vad.be/werkterreinen/studond/wat/loprojecten/leerlingen.html

[2] Uitgaansdrugs zijn drugs die in de context van het uitgaan (voor, tijdens of erna) gebruikt worden. Ze hebben net als alle drugs een invloed op onze geest en worden met dat doel gebruikt. Voor uitgaansdrugs geldt dat ze veelal gebruikt worden als versterking van de zintuiglijke ervaringen waarbij fun maken en genieten centraal staan. Het gebruik is functioneel om deze ervaringen intenser te beleven. Ze kunnen ook volgens hun effecten ingedeeld worden. De belangrijkste uitgaansdrugs zijn alcohol en GHB (verdovend effect); cannabis (bewustzijnsveranderend effect); XTC en aanverwante (stimulerend en bewustzijnsveranderend effect); speed, cocaïne en energy drinks (stimulerend effect).

Voor 'hapklare tips' verwijzen we naar de brochures Feestwijzer voor het jeugdwerk en de Partywise feestwijzer voor het uitgaansleven (commerciële circuit).

DEEL 1: FEITEN

1. UITGAANSCULTUUR, MUZIEK EN DE LINK MET ALCHOL- EN ANDER DRUGGEBRUIK

Het verband tussen uitgaansdrugs, muziek en nachtleven is veelvuldig aangetoond. Al in de jaren 1930 gebruikten underground jazzmusici marihuana en cocaïne voor recreatieve doeleinden. In de jaren 1960 werden amfetamines, hallucinogenen en een reeks psychoactieve geneesmiddelen aan het lijstje toegevoegd door het rock-and-rollfenomeen en in de eind jaren 1970 door de punkscène. Eind jaren tachtig deed MDMA, beter bekend onder de naam 'ecstasy' (XTC), zijn intrede in delen van Europa en werd het steeds vaker gebruikt in de dancescène (Olszewski & Burkhart, 2002). Tien jaar later hebben de dancemuziek en XTC ook hun weg gevonden naar Vlaanderen. Dit ging hand in hand met de opkomst van de New Beat en het ontstaan van de eerste megadiscotheken. Nadien heeft het fenomeen zich met een hoge snelheid wijd verspreid.
Wat opvalt, is de veranderende maatschappelijke betekenis van uitgaansdrugs. Ze worden steeds nadrukkelijker gebruikt als versterking van veelal zintuiglijke ervaringen. Het gebruik is vaak functioneel om deze ervaringen intenser te beleven en dit vaak non-stop een hele nacht. Het gebruik van uitgaansdrugs als verzet tegen de maatschappelijke orde of als uiting van een (sub)cultuur wordt steeds minder belangrijk.
Vandaag de dag maakt recreatief gebruik van uitgaansdrugs voor sommigen deel uit van een leefwereld waar genieten en 'fun' centraal staan. De motieven die jonge mensen zelf aanhalen voor het gebruik van uitgaansdrugs zijn: genieten van het dansen, voor de 'fun', zich goed voelen, vluchten uit de realiteit, sociaal contact, stimuleren van zintuiglijke ervaringen, betere seks en zich ontspannen (Calafat e.a., 1999).

1.1. Alcohol, de meest gebruikte uitgaansdrug

Niet alleen het gebruik van illegale uitgaansdrugs (bijvoorbeeld XTC, speed, cocaïne, cannabis enzovoort) is verbonden aan het uitgaansleven. Boven alles is alcohol de meest gebruikte uitgaansdrug (Van Havere e.a., 2004). Bijna iedereen die uitgaat consumeert één of meerdere glazen alcohol. Het stijgend alcoholgebruik loopt sterk gelijk met de evolutie in het uitgaansleven van jongeren (Bernaert & Kinable, 2003). Als jongeren op een leeftijd komen waarop ze vaker uitgaan, merken we dat ze ook frequenter alcohol consumeren.

1.2. Illegale drugs bij jongeren

Uit de leerlingenbevraging van VAD (Kinable, 2006) blijkt dat 16.1% cannabis en 2.1% van de leerlingen andere illegale drug gebruikt tijdens het voorbije jaar. In het uitgaansonderzoek van VAD (Van Havere, 2006) gebruikt 44,2% een illegale drugs in het laatste jaar, voornamelijk cannabis. 18.9% van alle respondenten heeft in het laatste jaar XTC gebruikt, 11.3% cocaïne. De leeftijd van de respondenten in het uitgaansonderzoek ligt hoger dan de leeftijd van de leerlingen uit de leerlingenbevraging. Dit is een mogelijke verklaring voor het hogere middelengebruik. Ook de setting (clubs, dance evenementen, zomerfestivals) waarin het uitgaansonderzoek heeft plaatsgevonden heeft een invloed op de resultaten.

Tabel 1: Leerlingenbevraging

Alcohol	67,3
Cannabis	8,5
XTC	1,3
Amfetamines	1,5
Cocaïne	0,7

Tabel 2: Uitgaansonderzoek

Alcohol	89,5
Cannabis	38,4
XTC	15,8
Cocaïne	12,3
Speed	7,0

Tabel 1 en 2 : totaal laatstejaarsgebruik (Kinable, 2006; Van Havere, 2005)

2. ALCOHOL- EN DRUGPREVENTIE IN HET UITGAANSLEVEN

Sinds eind jaren zestig krijgt het aan populariteit winnende uitgaansleven vrijwel eenzijdig te maken met een repressieve aanpak die aanvankelijk tot doel had de bevolking wakker te schudden omdat de fysieke en morele gezondheid van de jeugd door alcohol en andere drugs ernstig werd bedreigd. Het optreden van politie bleef niet onopgemerkt voor media die een verdere polarisering in de hand werkte door een eenzijdig problematisch beeld op te hangen van de uitgaande jeugd (Vercaigne & Walgrave, 1995). Resultaat: jongeren voelen zich geviseerd en bij zowel de overheid als de publieke opinie ontstaat een negatief beeld van het uitgaansleven. Preventie vanuit welzijn- en gezondheidsperspectief in het uitgaansleven bleef al die tijd fragmentair. De invloed bleef beperkt tot het trekken aan de alarmbel.

2.1. Welzijn en gezondheid staan centraal

Recent is er een evolutie merkbaar. Het aantal alcohol- en drugpreventie-initiatieven in het uitgaansleven vanuit gezondheidsperspectief neemt geleidelijk aan toe (Gingerdata: Rosiers, 2004).

Vernieuwend is dat preventie de alcohol- en drugthematiek vanuit een positieve invalshoek benadert waarbij de kwaliteit van het uitgaan én de gezondheid van het individu en de omgeving voorop staan. Hierbij wordt niet langer uitgegaan van een drugvrije samenleving maar van de idee dat alcohol- en druggebruik als een inherent gedrag in onze samenleving aanwezig is (Geirnaert e.a., 2002). Een realistische benadering dus zonder het gebruik van uitgaansdrugs goed te keuren, noch te promoten. Er wordt niet alleen gefocust op de uitgaansdrugs maar ook op de fuiver en de uitgaanslocatie. Iedereen die het nachtleven induikt – zowel recreatieve alcohol- en andere druggebruikers als niet-gebruikers – kan geconfronteerd worden met gezondheidsrisico's. Vaak wordt onderschat in welke mate andere factoren dan drank of drugs (middel) bepalen of (en in welke mate) iemand in de problemen kan komen tijdens het uitgaan. Problematisch gebruik heeft ook te maken met het **m**ilieu - de fysieke en sociale omgeving waarin mensen (niet) gebruiken - en met de **m**ens - zijn persoonlijkheid, waarden en normen, leeftijd, biogenetische en maatschappelijke kwetsbaarheid. **Mens, middel en milieu** staan in interactie met elkaar en bepalen samen of iemand al dan niet een bepaald middel (problematisch) gaat gebruiken.

2.2. Naar een omschrijving voor alcohol- en drugpreventie

Alcohol- en drugpreventie wil problemen als gevolg van middelengebruik vermijden en de samenleving deskundiger maken in het omgaan met alcohol en andere drugs. Afhankelijk van het product, de omstandigheden, de leeftijd en andere kenmerken van de (niet-) gebruiker worden de doelstellingen gedifferentieerd. Het gaat over a*anmoedigen van niet-gebruik, uitstellen van experimenteergedrag, verantwoord gebruiken, vroegtijdig ingrijpen, schade beperken* (zie ook www.vad.be).

DEEL 2: PRAKTISCHE RICHTLIJNEN

Onder de fuiven en de feesten merken we een grote verscheidenheid: het kan gaan van een kleine plaatselijke fuif met 100 fuifgangers tot grote events waar enkele duizenden uitgaanders uit de eigen en omliggende gemeenten op afkomen. Afhankelijk van het type organisatie, de infrastructuur en de soort activiteit (bijvoorbeeld fuif, festival, concert, dance evenement) zullen andere richtlijnen geaccentueerd worden. Deze richtlijnen dienen op maat hertaald te worden.

Niet elke organisatie zal de financiële en organisatorische middelen hebben om alle richtlijnen te integreren. In dat geval is het belangrijk om op een evenwichtige manier prioriteiten te stellen. Deze 'Veilig Feesten' heeft als doel de praktische richtlijnen rond veilig en gezond uitgaan te bundelen **zonder veel extra belasting** met zich mee te brengen voor de organisator. De organisator zal merken dat aan heel wat richtlijnen reeds voldaan. De praktische richtlijnen omvatten:

- ➔ Samenwerking tussen de verschillende partners
- ➔ Een veilige en gezonde uitgaanslocatie creëren
- ➔ Preventieboodschappen communiceren
- ➔ Verantwoord schenken en bewust omgaan met alcohol op het evenement
- ➔ Illegale drugs op het evenement
- ➔ Eerste hulp en medische interventies bij alcohol- en drugincidenten
- ➔ Beleidsmatig werken op verschillende niveaus
- ➔ Steekfiches

Al deze richtlijnen maken deel uit van een alcohol- en drugbeleid. Ze zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden en geven het alcohol- en drugbeleid, in de eigen organisatie of op lokaal niveau, mee vorm. In deze publicatie focussen we op fuiven, maar ook in de dagelijkse werking kan je alcohol- en drugpreventie- initiatieven nemen. Dit krijgt vorm in een alcohol en drugbeleid in je organisatie (jeugdbeweging, jeugdhuis). Op www.drugsinbeweging.be kan je terecht voor een stappenplan om een beleid te ontwikkelen. In hoofdstuk 7 staan we dan stil bij de meerwaarde van werken aan een lokaal beleid.

1. SAMENWERKING TUSSEN DE VERSCHILLENDE PARTNERS

De basisvoorwaarde om een veilige en gezonde uitgaansomgeving voor fuivers te verzekeren is dat organisatoren of promotoren van fuiven en evenementen en (lokale) overheid op een constructieve manier samenwerken (Huberts e.a., 1995). Hierbij kunnen veel partners betrokken worden: jeugdwerkorganisaties, politie, brandweer, medische hulpdiensten, gemeentebestuur, zaaluitbater, (drug)preventiewerker...

Bij deze samenwerking, die uitgaat van een gedeelde verantwoordelijkheid om de gezondheid van feestvierders te promoten en te beschermen, heeft elke partner baat. De **lokale overheid** (college van Burgemeester en Schepenen, gemeenteraad enzovoort) weet in het kader van de wet op de openbare orde de rust, de veiligheid en de gezondheid op zijn grondgebied te garanderen.
De **organisatoren** die gesteund worden door de lokale overheid (lees: beleidsmakers) weten waar ze aan toe zijn en tonen aan dat ze geen laissez faire-houding aannemen ten aanzien van uitgaansdrugs. Een samenwerking met het lokale bestuur en een inzet tot preventief werken komen ook het imago van de organisatoren ten goede.
De lokale overheid en de organisatoren kunnen zich bij deze stappen laten bijstaan door de **drugpreventiewerker** of drugcoördinator die een belangrijke scharnierfunctie vervult tussen de verschillende partners (regionale preventiewerkers: http://www.vad.be/aanbod/Doorverwijzen/CGG-preventiewerkers.html; informeer bij de gemeente of een preventiewerker is aangesteld).
Een **eindverantwoordelijke** zorgt er dan voor dat alles op elkaar is afgestemd en is tevens de contactpersoon voor alle partners.

1.1. Organisatoren van fuiven of evenementen

Handelen als een goede huisvader
In de eerste plaats zijn het de organisatoren die zich bij de voorbereiding en de uitvoering dienen te gedragen volgens het aloude rechtsprincipe van de 'bonus pater familias': dit betekent dat ze zorg moeten dragen voor hun eigen medewerkers en publiek.

Informatie over veilig en gezond fuiven
De organisator zal eveneens actief moeten nagaan aan welke afspraken en richtlijnen voldaan moet worden (bijvoorbeeld voor brandveiligheid), met wie contact moet opgenomen worden (bijvoorbeeld melden aan gemeente) en welke stappen hiertoe dienen te worden gezet (bijvoorbeeld SABAM). Hiervoor kan men terecht op www.fuifpunt.be. Informatie en tips voor en geslaagde avond met het oog op de veiligheid en gezondheid van de bezoekers, zijn terug te vinden in deze brochure.

1.2. De lokale overheid

Meldingsprocedure
De burgemeester of schepen van jeugd (eventueel feestelijkheden) kan de preventiewerker de opdracht geven om in overleg met de betrokken partners een meldingsprocedure (zie www.fuifpunt.be/beleid/melding) uit te tekenen.
Ook al kan een melding niet altijd worden afgedwongen, het is wel een bruikbaar instrument voor de lokale overheid. Via schriftelijke afspraken tussen lokale overheid en organisatoren van evenementen kunnen beide partijen het engagement aangaan om de organisatie van evenementen te melden. Het beleid kan tegenover de melding stimulerende en ondersteunende maatregelen stellen zoals vervoer mogelijk maken, preventie-initiatieven subsidiëren...

Een meldingsprocedure kan bijvoorbeeld inhouden dat elke organisatie die een fuif organiseert het engagement aangaat, via een gestandaardiseerd aanvraagformulier, dit mee te delen aan de lokale overheid en wel binnen een bepaalde termijn met de vermelding van (1) de plaats, (2) het tijdstip, (3) het geschatte aantal deelnemers en (4) alle feiten die enige invloed hebben op de openbare orde.

Na een afgesproken periode kunnen de afspraken rond meldingsplicht geëvalueerd worden en moet er mogelijkheid tot bijsturing zijn. Zo wordt vermeden dat deze meldings(plicht) als een eenzijdig opgelegde maatregel vanuit de lokale overheid wordt aanzien.

Risicoanalyse

Op basis van deze meldingsgegevens kan de coördinerende overheid al dan niet beslissen over te gaan tot een risicoanalyse[3] die verder inzicht geeft in de veiligheids- én gezondheidsaspecten verbonden aan het evenement. Zo kan een optreden een bepaald publiek aantrekken dat frequenter alcohol of andere drugs gebruikt. Op studentenfuiven wordt dan weer meer bier gedronken (Van Havere et al., 2005).

Een gangbare methode voor het opstellen van een risicoanalyse (Brants, 2003; Meers, 2001) gaat uit van de volgende zes stappen:

1. Wat zijn mogelijke risico's verbonden aan de fuif?
2. Wie loopt gevaar?
3. Waar vinden de meeste problemen plaats?
4. Wanneer manifesteren problemen zich?
5. Welke preventieve maatregelen zijn reeds getroffen?
6. Welke bijkomende expliciete preventiemaatregelen zijn er nodig?

De informatie afkomstig uit de risicoanalyse wordt vervolgens ter voorbereiding van een gezamenlijk overleg overgemaakt aan alle betrokken partners. Zo krijgt iedereen inzicht in de aard en de omvang van potentiële (druggebonden) risico's en dit in functie van de kenmerken van het publiek, de infrastructuur en regionale kenmerken.

Coördinatievergadering

Voor tijdelijke evenementen is een coördinatievergadering[4] de meest aangewezen overlegvorm. Dit geeft aan elke partner de gelegenheid om zijn verwachtingen mee te delen met betrekking tot het veilig en gezond verloop van het evenement, elkaar in te lichten over de maatregelen die zij ieder op hun terrein nemen of denken te nemen. Zo krijgt iedereen een globaal zicht op de situatie en hebben de partners de mogelijkheid om in onderlinge afstemming voorzorgsmaatregelen te treffen. De lokale overheid kan de toepassing van welbepaalde preventiemaatregelen koppelen aan het laten doorgaan van de fuif of het evenement.

In dezelfde lijn is het belangrijk om duidelijke afspraken te maken met de hulpdiensten (politie, medische hulpdiensten, brandweer). Indien er iets fout loopt, kan een snelle interventie van levensbelang zijn. Dit wordt mogelijk door ook deze diensten bij de coördinatievergadering te betrekken.

Na afloop van een fuif of evenement is het aangewezen dat de coördinerende overheid een evaluatievergadering belegt met alle partners. Deze informatie is belangrijk wanneer een gelijkaardig evenement in de toekomst opnieuw wordt georganiseerd. Waren er bijvoorbeeld

[3] Voor het opstellen van een risicoanalyse kan de lokale overheid beroep doen op de federale gezondheidsinspectie die aanbevelingen geeft voor het nemen van preventieve veiligheidsmaatregelen bij grote evenementen.

[4] De coördinatievergadering wordt geregeld door de Ministeriële Omzendbrief van 10 december 1987 betreffende de ordehandhaving – gecoördineerde algemene onderrichtingen, BS. 19 december 1987. De gemeenteraad heeft ook zelf de mogelijkheid een reglement goed te keuren waarin vastgelegd wordt wanneer een fuif, optreden of festival voorafgegaan moet worden door een coördinatievergadering. In het reglement wordt onder meer geconcretiseerd welke partners bij de coördinatievergadering worden betrokken en welke concrete operationele afspraken zeker worden behandeld.

veel gezondheidsproblemen door alcohol- of andere druggebruik, dan kan hierop geanticipeerd worden door de hulpposten hierover te verwittigen en te informeren.

Permanent overleg
Organisatoren die regelmatig fuiven of evenementen organiseren en uitbatingen (bijvoorbeeld jeugdhuis, gemeentelijke feestzaal, clubs, enzovoort) waar frequent fuiven plaatsvinden, vragen dezelfde aanpak die dan op een permanente basis wordt georganiseerd. Op dit overleg is dan meer ruimte voor structurele maatregelen op lange termijn, zoals het permanent inrichten van een vestiaire of chill out om oververhitting te voorkomen. In de overeenkomsten die opgemaakt worden met de inrichters van fuiven kunnen een aantal preventieve maatregelen afgedwongen worden, bijvoorbeeld het installeren van een EHBO-post.

1.3. Maak gebruik van de expertise van de drugpreventiewerker

Voor de alcohol- en drugspecifieke preventiemaatregelen die in deze publicatie ruim aan bod komen kan men zich laten bijstaan door de lokale en/of regionale drugpreventiewerker[5]. Naast advies en informatie kan de drugpreventiewerker als (proces)begeleider de verschillende visies op alcohol- en druggebruik op elkaar helpen afstemmen en deze mee vertalen naar concrete afspraken en richtlijnen.

1.4. De uitgaander als partner

Uitgaanders laten participeren (bijvoorbeeld wat vinden zij belangrijk als ze uitgaan) kan op verschillende manieren. De jeugdraad als belangrijk inspraakorgaan kan hiertoe een geschikt forum zijn. Maar niet alle jongeren maken gebruik van het georganiseerd jeugdwerkaanbod. Installeer daarom een permanent en gecentraliseerd meldpunt op de jeugddienst, bijvoorbeeld bij het fuifloket. Ook de promotor of clubuitbater kan rekening houden met hun cliënteel via bijvoorbeeld het forum op hun website.

1.5. Hou rekenschap met buurtbewoners

Uitgaanslocaties liggen vaak in het centrum van de gemeente. Dit betekent dat de leefbaarheid van een woonbuurt niet geschonden (bijvoorbeeld verstoren van de nachtrust, schenden van privé-eigendommen) mag worden door regelmatig fuiven of evenementen te organiseren.
De betrokkenheid van de buurtbewoners bij het uitgaansleven in de gemeente is een belangrijk aandachtspunt. Breng daarom buurtbewoners telkens er een fuif doorgaat tijdig op de hoogte en maak duidelijk bij wie buurtbewoners terechtkunnen bij eventuele klachten of problemen. En waarom de buurtbewoners niet gewoon uitnodigen voor een drankje in bijvoorbeeld de chill out of een gratis toegangskaart bezorgen?

---

5 Voor het uitwerken van drugspecifieke preventiemaatregelen kan men samenwerken met een regionale preventiewerker, actief in een Centrum Geestelijke Gezondheidszorg (CGG) in de regio. Hij/zij ondersteunt op zijn/haar beurt de lokale preventiewerkers (gemeente/stad) waar men ook altijd rechtstreeks contact mee kan opnemen.
Contactadressen: http://www.vad.be/werkterreinen/preventie/partners/regio.html

2. Een gezonde en veilige uitgaanslocatie creëren

Bij het creëren van een gezonde en veilige fuiflocatie gaat het niet alleen over de buurt waarin de locatie gelegen is (bijvoorbeeld geluidsoverlast) of de bereikbaarheid (bijvoorbeeld openbaar vervoer). Ook het wettelijk toegelaten aantal personen, brandveiligheid, enzovoort zijn van belang.

Naast een goede inrichting van de locatie, is het ook belangrijk preventief te werken rond omgevingsfactoren als overbevolking, uitdroging, oververhitting en klimaatbeheersing, ..., allemaal factoren die gezondheidsproblemen kunnen uitlokken bij gebruikers van alcohol en andere drugs, maar ook bij de uitgaanders die geen middelen gebruiken.

De organisator staat hier niet alleen voor. Eén van de belangrijke partners bij het creëren van een gezonde en veilige uitgaanslocatie is de zaaluitbater. Het maakt niet uit wie de zaaluitbater is, de locatie moet technisch in orde zijn en geschikt zijn voor fuiven. Andere gemeentelijke diensten zoals bijvoorbeeld de dienst leefmilieu kan uitleg geven over de soms toch wel technische en ingewikkelde materies zoals de VLAREM II wetgeving.

2.1. Inrichting van de locatie

Een cruciaal element bij de keuze van een feestlocatie is de inrichting. Dit heeft ten eerste een belangrijke invloed op de sfeer en dus op het verloop van de fuif of de clubavond. Ook het publiekscomfort speelt hierin een bepalende rol.
Ten tweede moet men bij de inrichting ook ingaan op mogelijke fysieke risico's die gepaard gaan met het uitgaan. Daarom is het goed dat er een *veiligheidsplan* is uitgetekend.

Een veiligheidsplan legt de organisator best vast in een draaiboek waarin alle technische vereisten en veiligheidsreglementen terug te vinden zijn. Waarmee houdt men zoal rekening bij de aankleding van de locatie? Welke richtlijnen gelden bij het plaatsen van elektrisch materiaal? Indeling van de locatie? Gebruik van communicatiemiddelen? Verlichting? Ook kan hierin vastgelegd worden hoe de op- en afbouw gestructureerd wordt.

2.2. Overbevolking

Heel vaak is de avond voor een organisator geslaagd wanneer er veel volk over de vloer geweest is. Voor de jeugdbeweging wordt de opbrengst zelfs gebruikt voor de verdere jaarwerking. Maar een avondje feesten is ook pas succesvol wanneer alles vlot verlopen is en mensen voldoende ruimte hadden om te dansen. Vermijden dat bezoekers het benauwd krijgen kan door overbevolking te voorkomen.
Om te weten hoeveel mensen er veilig en gezond kunnen ontvangen worden, is het belangrijk te weten welke minimumoppervlakte er voorzien moet worden per persoon[6]. Aan de ingang kan een medewerker het aantal bezoekers in het oog houden. Dit wordt vergemakkelijkt als de ingang zo opgesteld is dat er een vernauwing is door middel van dranghekken. Een toeloop van mensen is op deze manier ook onder controle. Wijs medewerkers er op dat ze alert zijn voor overbevolking en dat ze dit ook communiceren. Doe in dat geval een tijdelijke inkomstop.

---

6 Het KB van 2 juni 1999 in verband met de voetbalstadions bepaalt dat er één persoon per m² moet gerekend worden. Dit KB houdt evenwel geen rekening met de specificiteit van de respectievelijke fuiflocaties. Een gespecialiseerd Engels vademecum (s.d afspraken en., 1993) adviseert dat één persoon moet kunnen beschikken over 0.5m² op een fuif of op een eendaags muziekevenement en 0.75m² voor een meerdaags muziekevenement.
In Limburg wordt het advies gegeven voor 3 personen per m²; ook het Fuifpunt geeft hetzelfde advies. In de provincie Oost-Vlaanderen hanteert men de meest strenge berekening: ofwel 1 persoon per m² of 1 cm per persoon in de breedte van de (nood)uitgangen.

In de praktijk is het de lokale brandweer die voor elke uitgaanslocatie een preventieverslag opstelt inzake de maximumcapaciteit. Dit gebeurt éénmalig in het kader van brandveiligheid. Naast het aantal aanwezigen wordt het aantal voorziene nooduitgangen en vluchtwegen, de indeling van de fuiflocatie, de veiligheidsverlichting en het gebruik van veilige elektrische installaties in rekening gebracht. De brandweer geeft advies aan de burgemeester die de beslissing neemt.

Alle inspanningen om zich aan de capaciteitslimiet te houden, zijn evenwel zinloos indien bijvoorbeeld de helft van de aanwezigen zich op een klein gedeelte van de uitgaanslocatie bevindt. Een grote concentratie van bezoekers op knelpuntplaatsen (ingang, vestiaire, wc's, chill-outzones enzovoort) belemmert vaak een vlotte doorgang. Verspreid de knelpuntplaatsen dus over de ganse locatie.

2.3. Uitdroging en oververhitting

Wie langdurig danst in een (te) warme omgeving loopt het risico op uitdroging en oververhitting. Zeker in combinatie met het gebruik van alcohol en oppeppende middelen zoals energy drinks, speed, cocaïne en XTC stijgt de kans op gezondheidsproblemen aanzienlijk. Het combineren van stimulerende middelen met alcohol verhoogt het risico op uitdroging: naast de vochtafdrijvende werking van alcohol zijn uitgaanders geneigd langer door te gaan met dansen, zonder pauzes in te lassen.
Helemaal opgaan in de muziek en uren blijven doordansen is één van de belangrijkste oorzaken van oververhitting.

Alcoholvrije dranken
Omwille van het vochtafdrijvend effect van alcohol is een ruim assortiment aantrekkelijke alcoholvrije dranken aan democratische prijzen een noodzakelijke preventiemaatregel om uitdroging tegen te gaan. Geschikte dranken zijn water, softdrinks (bijvoorbeeld cola en fruitsap) of isotone sportdrinks (bijvoorbeeld Isostar® en Aquarius®). Deze laatste hebben de eigenschap om de vochtbalans snel te herstellen.

Een optie die door alle partners ernstig overwogen moet worden is gratis waterverstrekking. Gratis waterverstrekking betekent dat in de locatie waar de fuif doorgaat gratis en toegankelijk water aanwezig is voor de fuivers: waterfonteintjes in sanitaire ruimtes, afzonderlijke waterstanden of water aan de bar. Richtlijn: 1 à 2 glazen per uur.

Chill out en klimaatsbeheersing
Het is belangrijk om ruimtes te voorzien waar het publiek kan afkoelen en tot rust kan komen. Deze zogenaamde chill-outzone is een rustigere en koelere ruimte dan de dansvloer. Aangekleed met comfortabele zitmogelijkheden en creatieve projecten (bijvoorbeeld VJ-projecties) kan de uitgaander hier relaxen en wat bijpraten met vrienden en kennissen. Als er muziek voorzien is, is het belangrijk dat deze zachter en trager is dan op de rest van de fuif.

Een (te) hoge temperatuur in de locatie speelt een bepalende rol in het comfort en de gezondheid van bezoekers. De ventilatie voorafgaand aan het evenement opzetten en de verwarming afzetten, kan voor een koel lokaal aan het begin van de avond zorgen. Eventueel kunnen de nooduitgangen open gezet worden om tijdens de avond een koele bries binnen te krijgen. Let wel op voor geluidsoverlast.

Richtwaarden die het best in acht genomen worden:
Voor de omgevingstemperatuur in de locatie wordt 27°C als maximumgrens vooropgesteld omdat bij hogere temperaturen het risico op oververhitting drastisch toeneemt. Om te vermijden dat het publiek geen lichaamswarmte meer afgeeft door te zweten mag de vochtigheidsgraad van 90% niet overschreden worden.

3. Preventieboodschappen communiceren

Een positieve sfeer en een gezonde locatie zijn de eerste voorwaarden voor het creëren van goede uitgaanscondities. Maar naast omgevingsfactoren (temperatuur, inrichting, drukte, sfeer enzovoort) spelen ook persoonsgebonden factoren als leeftijd en ervaring, gezondheid, gebruik van alcohol en andere drugs, groepsgedrag enzovoort een rol. Verder kunnen drugs anders of sterker uitvallen, of ze kunnen een mogelijke vervuiling bevatten, of ze kunnen in combinatie met alcohol genomen zijn enzovoort.
Deze factoren en hun onderlinge interactie kunnen voor (druggebonden) gezondheidsproblemen zorgen, ook voor uitgaanders die geen alcohol of andere drugs gebruiken. Daarom werkt men best met preventieboodschappen die zich richten tot alle uitgaanders.

3.1. Wat wil men bereiken met de preventieboodschap?

Vooraleer aan de slag te gaan gaan met preventieboodschappen is het belangrijk om duidelijk te stellen wat men wil bereiken. Let er op dat er realistische doelstellingen geformuleerd worden. Zo is het niet realistisch om drastische gedragsveranderingen te verwachten op een fuif of clubavond.
Een belangrijk aandachtspunt is dat de centrale boodschap helder en eenduidig blijft voor de doelgroep die men beoogt.
Eventueel kunnen er gegevens aan toegevoegd worden waar ze terecht kunnen met meer vragen (bijvoorbeeld de DrugLijn: 078/15.10.20 of www.druglijn.be).

DE DRUGLIJN
078-15-10-20

Sensibiliseren en informeren
Een eerste stap in het communiceren van preventieboodschappen is aandacht vragen voor de alcohol- en drugthematiek in het uitgaansleven. Beknopte boodschappen of een pittige slogan/beeld prikkelen de uitgaander tot informatiezoekend gedrag (bijvoorbeeld Gratis drank). Het is de start van een proces tot gedragsverandering.

Gratis drank is een informatie- en sensibiliseringscampagne van VAD/de DrugLijn over bewust en kritisch omgaan met alcohol voor 16- tot 25- jarigen. Hiervoor werd samengewerkt met Kamagurka en zijn figuur Cowboy Henk.

Daarnaast kan men informatie geven over alcohol en andere drugs en gezondheidsrisico's waaraan de uitgaander zich blootstelt of blootgesteld wordt. De informatie kan er best op gericht zijn de fuiver een eigen waardeoordeel te helpen vormen (bijvoorbeeld www.partywise.be).
Laat de feestvierder zelf een bewuste keuze maken na het afwegen van de voor- en nadelen. Het is ook belangrijk aandacht te besteden aan concrete vaardigheden (bijvoorbeeld controle krijgen over het eigen doen en laten en dat van de groep staat centraal).

Ondersteunende maatregelen
Het communiceren van preventieboodschappen is het meest effectief indien ze ondersteund worden door omgevingsgerichte maatregelen die de uitgaander stimuleren om gehoor te geven aan de preventieboodschap. Als er bijvoorbeeld gesensibiliseerd en/of geïnformeerd wordt over de gezondheidsrisico's als uitdroging en oververhitting is het belangrijk deze te koppelen aan preventiemaatregelen die water vrij toegankelijk maken of aan een uitgebreid en uitnodigend alcoholvrij aanbod dat best lager geprijsd is dan de verkrijgbare alcoholische dranken.

3.2. Creëren van de preventieboodschap

Bron van de preventieboodschap
Het is belangrijk dat lokale overheden en organisaties in overleg met de uitgaanders zelf nadenken hoe ze preventieboodschappen kunnen formuleren.
Wanneer men een preventieboodschap wil communiceren naar de doelgroep, begin dan met de rol van de organisator en positie ten aanzien van de doelgroep te analyseren. Welk beeld heeft de uitgaander van de organisatie (de boodschapper)? Wat wordt er van verwacht? Hou er rekening mee dat de organisatie een geschiedenis meedraagt en een imago heeft dat zowel in het voor- als nadeel kan spelen.
Om meer aandacht aan de organisatie én de preventieboodschap te geven, kan men spelen op het verrassingseffect en verfrissend uit de hoek komen. Het aangaan van samenwerkingsverbanden met personen die een rolmodel zijn of organisaties die goed liggen bij de doelgroep, kan efficiënt zijn (cf. Partywise). Zo kan de organisator samenwerken met de lokale media, een DJ of muziekgroep, muziek- en modeshops enzovoort.
Het is ten slotte belangrijk jonge mensen op een eigentijdse en herkenbare manier aan te spreken. Als de boodschap op een frisse en speelse manier vormgegeven wordt, zal ze sneller opgepikt worden door de doelgroep. De toon is minstens zo belangrijk als de inhoud. Let er wel op dat door grappig of ludiek te zijn de preventieboodschap niet onderuit gehaald wordt.

Tips van VIPs (bron: www.partywise.be)

Nina De Man
Wie drugs neemt, moet goed beseffen dat de perceptie van de realiteit verandert. Wat je ziet, is niet 'echt'. Je zit voor een moment in het absolute NU, wat heel plezant kan zijn, ... Wanneer de effecten van de drugs afzwakken, sluit dan de realiteit in je armen. Trouwens, dagen aan een stuk doorgaan, is echt niet gezond, noch voor het lichaam, noch voor de geest. Na een nachtje stappen hoort een nachtje slapen!

Objectief en feitelijk versus moraliseren en stigmatiseren
Bij alcohol- en drugpreventie wordt al te vaak teruggegrepen naar dramatische en confronterende slogans en beelden die de uitgaander moeten waarschuwen en afschrikken voor alcohol- of ander druggebruik. Ondertussen weten we dat deze aanpak slechts een beperkt effect heeft en bovendien van korte duur is. Meer nog, veelal zijn deze preventieboodschappen contraproductief en haalt het de geloofwaardigheid van de preventieboodschap én de boodschapper onderuit.
De negatieve en verwijtende toon waarop uitgaanders lange tijd benaderd zijn, zit er stevig ingebakken. Resultaat: het publiek heeft bij alcohol- of andere drugpreventieboodschappen nog steeds de reflex van 'anti-drugs', 'anti-jongeren'! En juist hier ligt vandaag één van de grote drempels om uitgaansdrugs bespreekbaar te stellen en uitgaanders hierover te informeren.

Blijf zowel inhoudelijk als qua toon objectief en feitelijk. Objectiviteit houdt in dat men geen waardeoordeel maakt over de doelgroep naar wie de preventieboodschap gericht is. Dit wil evenwel niet zeggen dat in een preventieboodschap men niet normatief mag zijn over alcohol,

drugs en druggebruik. Concreet kan dit bijvoorbeeld inhouden: “wie geen risico’s wil lopen, gebruikt beter geen drugs”.

Feitelijke informatie betekent dat de boodschappen (wetenschappelijk) onderbouwd zijn, vertrekken vanuit wat leeft bij de doelgroep en aansluiten bij hun kennis- en ervaringsniveau. Hierbij besteed men aandacht aan de risico's verbonden aan recreatief alcohol- en ander druggebruik en negatief gerichte motieven, maar ook aan positief gerichte motieven.

Voor bestaand materiaal, surf dan naar http://www.vad.be/aanbod/Catalogus/index.html.

3.3. Waar en wanneer preventieboodschappen communiceren?

Vaak zitten preventiewerkers met de handen in het haar omdat ze niet goed weten hoe ze in het uitgaansleven, dat is opgebouwd rond overwegend informele netwerken en waar gecommuniceerd wordt via eigen kanalen, de doelgroep kunnen bereiken. Nochtans liggen tal van communicatiemogelijkheden binnen handbereik zoals websites, muziekmedia, fora, videoscreens, lichtkranten…

Follow their path-principe

Uitgaan is sterk verweven met de leefwereld en levensstijl van een niet onbelangrijke groep jonge mensen. Dit komt tot uiting in de kledij die gedragen wordt, muziek- en jongerenzenders die alom tegenwoordig zijn, lifestyle magazines enzovoort. Daarom is het zinvol preventieboodschappen te communiceren in deze milieus waar jonge mensen zich ophouden.

Het 'follow their path'-principe komt er op neer dat men sensibiliseert en informeert via kanalen en op plaatsen die (in)direct gelinkt zijn met het uitgaansleven en behoren tot het actieterrein van een niet onbelangrijke groep jonge mensen, met name: internet, hangplekken waar jonge mensen elkaar ontmoeten, jongerencafés, muziek- en modeshops, multimediabeurzen, jeugdhuizen enzovoort. Het herhalingseffect is hierbij belangrijk want dit vergroot de effectiviteit van de communicatie.

Het uitgaansleven van jonge mensen en ook het gebruik van uitgaansdrugs blijft niet beperkt tot de avond zelf (Van Havere e.a., 2004). Preventieboodschappen worden best niet alleen tijdens het uitgaan maar ook voorafgaandelijk aan een fuif of clubavond én nadien gecommuniceerd.

(1) VOORAFGAANDELIJK COMMUNICEREN AAN HET UITGAAN

Preventieboodschappen geven voor de uitgaansavond is nuttig omdat de uitgaander volop voorbereidingen treft en plannen maakt met vrienden.

Zo kan men helpen de juiste voorbereidingen te treffen door te verwijzen naar bijvoorbeeld www.partywise.be waar feestvierders terecht kunnen voor tips om hun uitgaansleven te optimaliseren.

Ook kan men aandacht vragen voor de alcohol- en drugthematiek via de eigen website van de organisator, een preventieboodschap vermelden op voorverkoopkaarten of promotieaffiches van de fuif of clubavond.

Voor het jeugdwerk kan de fuif een aanleiding zijn om parallel een aantal alcohol- en drugpreventie-initiatieven te organiseren in de eigen jeugdwerkorganisatie (bijvoorbeeld discussieavond, tentoonstelling enzovoort) of door in het ledenblad hieraan aandacht te besteden.

(2) PREVENTIEBOODSCHAPPEN TIJDENS HET UITGAAN

Tijdens de fuif of clubavond zelf zijn er tal van mogelijkheden om preventieboodschappen te communiceren. Respecteer dat uitgaanders in de eerste plaats plezier willen maken. Een sterk punt van het communiceren van preventieboodschappen op locatie is dat ze de doelgroep bereiken in een reële situatie waar gefeest wordt en drank- en ander druggebruik

plaatsvindt. Een aantrekkelijk standje in een rustige deellocatie, preventieboodschappen in de chill-outroom en via multimedia, lichtkranten of diaprojecties ontsnappen niet aan het gezichtsveld van de fuiver. Ook de toiletten of de vestiaire zijn mogelijke plaatsen om kort en krachtige tips te geven (bijvoorbeeld via posters).
Naar het einde van de avond kunnen feestpakketjes of gadgets (bijvoorbeeld lolly) met allerhande informatie meegeven worden aan de bezoekers die de locatie verlaten.

(3) DE DAG NADIEN
Sommige fuivers zullen geprikkeld zijn om informatie op te zoeken. De Partywise-website, de DrugLijn-website of het informatieaanbod van de lokale preventiedienst kunnen hier een goed antwoord op bieden. Vaak gaat de bezoeker achteraf ook terug naar de website van de organisatoren om de foto's te bekijken.

3.4. Peer support[7]

Een andere manier om preventieboodschappen te communiceren is te werken met leeftijdsgenoten: peer support (meer info in Dossier Peers (Kinable, 2006)). Peer support als methodiek is een werkwijze waarbij personen (peers) uit de peer group methodisch worden ingezet bij preventie-initiatieven en waarbij zij de preventieboodschap communiceren naar anderen uit dezelfde doelgroep. Uit overzichtstudies (Bleeker & Jamin, 2003) blijkt dat peer support een veelbelovende en effectieve methode is voor drugvoorlichting aan jongeren.

Peer support vertrekt vanuit de vaststelling dat jongeren met hun vragen en problemen in de eerste plaats bij kameraden en vrienden terecht kunnen die een gemeenschappelijke achtergrond, referentiekader, positie en leeftijd hebben. De eigen peer group vormt een belangrijke bron van ondersteuning en een plaats waar zich waarden en normen ontwikkelen. Jongeren praten gemakkelijker met leeftijdsgenoten. Ze spreken immers dezelfde taal en delen vaak dezelfde ervaringen. Zeker bij vragen over de eigen adolescentiefase en in het bijzonder bij thema's die een maatschappelijk taboe zijn, is de invloed vad leeftijdsgenoten sterk. Dat geldt in het bijzonder voor alcohol en andere drugs.

Project Jeugdaviseurs van In Petto en de JAC's

In het project 'Jeugdadviseurs' geven de JAC's een korte training aan jongeren tussen 15 en 19 jaar zodat ze vrienden met vragen of problemen beter kunnen ondersteunen en indien nodig bij professionele hulpverlening introduceren (Heugebaert & Van den bergh, 2002).
Meer info: www.jeugdadviseurs.be

Breakline

Breakline Peer Support is een Antwerps harm reduction project van en voor uitgaanders. Afhankelijk van de grootte van het evenement komt Breakline Peer Support met een stand en een peer-crew. De peers zijn tijdens het evenement aan de stand aanspreekbaar en hebben het doel om te informeren en te reflecteren over (party-)drugs met iedereen die er zin in heeft.
Meer info: harcoreharmreducer@yahoo.com

Om de boodschap op fuiven over te brengen gebruiken peer supporters informatiemateriaal (folders, gadgets …) en hun eigen ervaringen. Ze kunnen ook een kennistest of enquête afnemen waardoor een goed beeld ontstaat van het huidige kennisniveau van de doelgroep. Op deze manier kan ook (indicatieve) informatie verzameld worden om zo ontwikkelingen in alcohol- en druggebruik in het uitgaansleven te kunnen opvolgen. Belangrijk is wel dat de peers kunnen terugvallen op deskundige begeleiding van een coach.

---

7 Komt van het Engelse 'peer group', wat op zijn beurt afkomstig is van het Latijnse 'pares' (gelijke) en betrekking heeft op de 'groep van gelijken'.

3.5. EWS en uitgaan

Het Europese project Early Warning System (EWS) is een systeem voor vroegtijdige waarschuwing inzake drugs. VAD is –als subfocalpoint– verantwoordelijk voor het verspreiden en verzamelen van informatie op het niveau van de Vlaamse Gemeenschap. Sinds 2003 wordt deze informatie gedeeltelijk ter beschikking gesteld van professionelen in het uitgaansleven. Zo blijven ze op de hoogte van nieuwe producten die circuleren en kunnen deze eventueel afficheren in hun club of op hun event. Want ook voor de uitgaanders zelf is deze informatie relevant.
Concreet komt het erop neer dat er gewaarschuwd wordt voor gevaarlijke uitgaansdrugs en voor de nieuwste drugtrends die mogelijk ook op fuiven en events circuleren.
Het gaat steeds om gecontroleerde informatie en aan deze waarschuwingen is preventie-informatie met tips gekoppeld die druggebonden gezondheidsproblemen willen voorkomen en gezond uitgaan promoten.

Early Warning
EWS-informatie wordt naar het uitgaansleven verspreid via www.partywise.be met de recentste waarschuwingen en nieuwste trends. Actief op de hoogte gehouden worden kan via inschrijving op de e-nieuwsbrief eveneens op www.partywise.be (E-brief).

4. VERANTWOORD SCHENKEN EN BEWUST OMGAAN MET ALCOHOL

De bar is tijdens de fuif of het evenement de belangrijkste bron van inkomsten. Het valt vaak voor dat door slechte controle op de bonnetjes, het gratis weggeven van drank of bonnetjes de opbrengst veel lager uitvalt dan verwacht.
Verantwoord schenken gaat ook verder. Verschillende maatregelen kunnen problemen (buurtoverlast, ruzie...) voorkomen.

4.1. Wetgeving[8]

Alcoholverstrekking
Voor een publiek toegankelijke fuif is geen tapvergunning nodig (vroeger was dit wel zo). Voor het schenken van sterke dranken wel. Deze dient men aan te vragen bij de gemeente, waar het evenement plaatsvindt, die na de controle van een aantal voorwaarden een vergunning kan afleveren.
Ook al is alles in orde met de wetgeving, toch strekt het vanuit preventief oogpunt tot aanbeveling de jenever- of cocktailbar en verkoop van alcopops strikt te scheiden van de rest van het feestgebeuren. Er zullen immers ook minderjarigen aanwezig zijn en wettelijk gezien mogen deze dranken onder geen beding aan minderjarigen geschonken worden (ook niet gratis), anders is de verantwoordelijke strafbaar. De organisator kan strafbaar gesteld worden als hij/zij jongeren -16 jaar alcoholische drank verstrekt, jongeren -18 jaar sterke drank verstrekt, of alcoholische drank verstrekt aan iemand die kennelijk al dronken is

[8] Meer informatie over de wetgeving vind je ook in de publicatie Juridische handvatten voor het Jeugdwerk (VAD, 2006), www.fuifpunt.be, www.druglijn.be

Het is niet altijd gemakkelijk de wet correct uit te voeren met verschillende barmedewerkers aan het werk. Bovendien heeft men niet altijd een goed zicht op wie wat allemaal drinkt. Wanneer bijvoorbeeld rondjes worden getrakteerd is het steeds een andere persoon uit de groep die komt bestellen aan de toog. Goede afspraken en een vorming voor de barmedewerkers kunnen al een verschil uitmaken.

Alcohol en openbare dronkenschap

Er is sprake van openbare dronkenschap als een persoon op een openbare plaats zo onder invloed van drank is dat deze persoon niet meer beschikt over de bestendige beheersing van zijn/haar eigen daden, zelfs zonder er noodzakelijk het besef van te hebben verloren. Een persoon die zich in dronken toestand op een fuif bevindt, is bijgevolg strafbaar. Dronken mensen ontzegt men best preventief de toegang tot de fuif of de club (zie hoofdstuk 7).

Alcohol & verkeer

De wet van 1968 reglementeert het alcoholverbruik in het wegverkeer. Rijden (met de wagen, de moto, de fiets...) is strafbaar wanneer meer dan 0,5 promille[9] alcohol in het bloed gevonden wordt. Vanaf 0,8 promille worden de straffen nog zwaarder.

Alcohol en verkeer: de knallende feiten

Alcohol en verkeer is een dodelijke combinatie: de chauffeur ziet minder, schat afstanden verkeerd in, let minder op, je reageert later, denkt dat hij/zij meer kan dan normaal.
Bij jonge mensen tussen 17 en 25 zijn verkeersongevallen doodsoorzaak nr. 1: 1/3 van alle sterfgevallen onder jongeren gebeurt in het verkeer. Alcohol speelt daarbij niet altijd een rol. De meerderheid van de dronken chauffeurs rijdt tussen 22 uur 's avonds en 6 uur 's morgens, zowel in het weekend als op weekdagen.

Meer info is terug te vinden op http://www.gratisdrank.be/. Gratis drank is een informatie- en sensibiliseringscampagne van VAD/de DrugLijn over bewust en kritisch omgaan met alcohol voor 16- tot 25-jarigen.

4.2. Prijzenbeleid

Een doordacht preventief prijzenbeleid voeren ten aanzien van alcoholische en alcoholvrije drank is een efficiënte maatregel (www.eurocare.org), en dit zowel voor experimenterende jongeren als voor zware drinkers. Een principe dat het best nageleefd kan worden, is dat van het hanteren van een voldoende groot prijsverschil tussen alcoholische en alcoholvrije drank.

In deze optiek is een kritische kijk nodig ten aanzien van prijzenacties als bijvoorbeeld een happy hour, een zuipkaart, een gratis vat of een fuif waar de toegangsprijs inclusief drank is (=all in-fuiven). Deze acties verlagen de drempel om (overmatig) alcohol te drinken en zetten aan tot riskant drinkgedrag, voornamelijk bij jonge mensen om duidelijke budgettaire redenen.

4.3. Omgaan met alcoholreclame en - promoties

De reclame voor alcoholische drank heeft een invloed op jonge (potentiële) consumenten en niet in het minst op hun drinkgedrag. Uit onderzoek (Duijvestein, 2003) blijkt dat de leeftijd waarop jongeren beginnen te drinken en hoeveel zij drinken mede afhangt van de 'boodschap' die ze halen uit alcoholreclames. Ook blijkt alcoholreclame een invloed te hebben op het binge[10] -drinken.

---

9 KB 18 07 1990; BS 08 11 1990

10 Binge drinken: binge drinken of piekdrinken is op twee uur tijd vier galzen (voor vrouwen) of vijf glazen (voor mannen) alcohol te drinken (NIAA).

Muziekevenementen en fuiven zijn voor drankproducenten geliefkoosde plaatsen om reclame te maken voor hun product: leuke omkadering, de juiste doelgroep en op de koop toe hoort het drinken van alcoholische dranken tijdens het uitgaan voor velen erbij.

Alcoholproducenten beweren dat ze reclame maken om mensen voor hun merk te laten kiezen in plaats van voor een ander. Daarbij zeggen ze hun reclameboodschappen enkel te richten tot +18-jarigen (cf. gedragscode).

Gedragscode

Je kunt er moeilijk naast: alcoholreclame in Vlaanderen is toegestaan. Om het allemaal wat netjes te houden, hebben zowel de federatie van de bieren[11] als de federatie van wijn en gedistilleerde dranken[12] een gedragscode afgesproken. Hierin wordt onder meer het volgende vermeld:

- Alcoholreclame mag zich in geen geval, noch door haar boodschap, noch door het gebruikte communicatiemiddel, specifiek tot minderjarigen richten.
- Verwarring tussen alcoholhoudende en alcoholvrije dranken moet vermeden worden.
- Reclame mag niet aanzetten tot onwettig of onverantwoord gebruik.
- Het alcoholgehalte van het product mag niet als kwaliteit worden voorgesteld.
- Alcohol mag niet verdeeld worden aan minderjarigen.
- Alcoholreclame mag in geen geval een verband leggen tussen alcoholhoudende dranken en een actieve verkeersdeelname mag niet de indruk wekken dat het gebruik van alcoholische dranken tot sociale en seksuele successen leidt. Evenmin zal het in geen geval laten blijken dat de consumptie van alcoholhoudende dranken de sportprestaties positief beïnvloedt.

Om de reclameboodschappen te toetsen aan de geldende regelgeving en de ethiek bestaat er sinds 1974 een zelfdisciplinair orgaan 'de Jury voor ethische praktijken inzake reclame (JEP)'. Met klachten over bepaalde reclames kan je hier terecht.

Wanneer de plaatselijke brouwer of een drankproducent via zijn handelsvertegenwoordiger aanbiedt om samen een promotieactie voor alcoholhoudende drank uit te werken, dan kan men hier toch best eerst kritisch over nadenken. Er wordt te weinig stilgestaan bij wat de negatieve impact is van alcoholreclames en welke gevolgen dit heeft op het drinkgedrag van de uitgaander. De maatschappelijke aanvaarding tegenover alcohol speelt daarin een belangrijke rol.

4.4. Neen verkopen

Als verantwoordelijke of medewerker van de bar is het belangrijk de grens in te schatten tussen verantwoord alcoholgebruik en overmatig alcoholgebruik. Dit is niet altijd even gemakkelijk, maar het helpt wel mee te voorkomen dat het fout gaat. Dit vraagt ook een consequente houding van alle barmedewerkers. Als de grens overschreden wordt, moeten er grenzen gesteld worden;
Belangrijke voorwaarden voor het correct stellen van grenzen zijn:

- ➔ kennis van de geldende wetgeving;
- ➔ aanwezigheid van duidelijke afspraken die gelden voor de bar;
- ➔ op een tactische wijze een neen kunnen verkopen
- ➔ leren omgaan met weerstanden van uitgaanders bij het handhaven van regels.

Voor vorming hierover kan men terecht bij de CGG-preventiewerker in de buurt (zie http://www.vad.be/aanbod/Doorverwijzen/CGG-preventiewerkers.html).

11 De Arnoldusgroep staat voor de Unie van de Belgische Brouwers en heeft tot doel 'de verdediging van de algemene belangen van de brouwerijsector en dit op economisch, sociaal en moreel vlak. De Unie treedt op als officieel woordvoerder van de brouwerijen.

12 Belgische Federatie voor Wijn en Gedistilleerde dranken

4.5. Sluiten van de bar

België heeft een vrij liberaal sluitingsbeleid wanneer het over uitgaan gaat. Onafgezien van het sluitingsuur is het in het kader van verantwoord schenken belangrijk dat rond sluitingstijd duidelijke afspraken gemaakt worden: bijvoorbeeld of er al dan niet nog alcohol wordt geschonken tot het sluiten van de fuif of de club of reeds iets vroeger, tot welk uur bonnetjes worden verkocht enzovoort. Het grote voordeel is dat er een 'cooling down' periode ingelast wordt zonder dat de fuiver de muziek ontzegd wordt of opgeschrikt wordt door de zaalverlichting die plotsklaps aangaat.
Positief neveneffect is dat niet iedereen hals over kop de locatie verlaat met de daarmee gepaard gaande buurtoverlast tot gevolg.

4.6. Veilig naar huis

Gezondheidsrisico's vallen niet weg bij het verlaten van de uitgaanslocaties. Integendeel, veel bezoekers hebben door vermoeidheid en/of alcohol- en druggebruik een verhoogd risico op ongevallen op weg naar huis.
Wil men dit helpen vermijden dan werkt men best actief preventiemaatregelen uit: organiseer nachtbussen, bespreek met de gemeente en vervoer- en taximaatschappijen hoe een voorstedelijk of intergemeentelijk nachtelijk (openbaar) vervoernetwerk kan georganiseerd worden. Indien er een station in de buurt is, kunen er ook shuttlediensten ingelegd worden die uitgaanders vanuit het station van en naar de fuif of de club brengen.
Men kan ook Bob promoten of bekijken op welke manier kan samen gewerkt worden met de twee jongerenorganisaties, Responsible Young Drivers (RYD) en Drive Up Safety (DUS!) die actief werken rond verkeersveiligheid: www.ryd.be en www.dus.to.

5. OMGAAN MET ILLEGALE DRUGS OP HET EVENEMENT

Drugs zijn een realiteit in het uitgaansleven. Ook al communiceert men op voorhand via de website en/of tickets dat drugs verboden zijn op het evenement. Enkele maatregelen kunnen het bezit en gebruik van drugs en de risico's die hiermee gepaard gaan toch minimaliseren.

5.1. De nieuwe drugwetgeving[13]

De laatste jaren is er heel wat gewijzigd in de wetgeving omtrent drugs: men maakt sinds 2 juni 2003 een onderscheid tussen cannabis en andere illegale drugs. Voor andere illegale drugs dan cannabis blijft de situatie hetzelfde: het bezit, gebruik of verkopen van deze middelen zijn verboden, zowel voor een minderjarige als voor een meerderjarige.

Cannabis krijgt in de nieuwe wet van 2 juni 2003 een afzonderlijk kader. Maar dit geldt enkel voor meerderjarigen. De nieuwe wetgeving is niet van toepassing op minderjarigen. Voor hen is cannabis verboden en wordt er altijd een procesverbaal opgemaakt, net zoals voor andere illegale drugs. Bovendien verwittigt de politie de ouders en maakt het procesverbaal over aan het parket. Voor meer en up-to-date informatie hierover:
http://www.vad.be/alcohol_drugs/wetgeving/illegale_drugs/index.html .

Voor meerderjarigen geldt dat cannabis verboden is, maar bezit van cannabis voor persoonlijk gebruik (max. 3 gram en 1 plant) door een meerderjarige wordt de laagste vervolgingsprioriteit

---

13 Meer informatie over de wetgeving vind je ook in de publicatie Juridische handvatten voor het Jeugdwerk (VAD, 2006) en www.druglijn.be

gegeven, uitgezonderd wanneer bezit gepaard gaat met verzwarende omstandigheden en/of verstoring van de openbare orde.

Verzwarende omstandigheden

Zijn deze die opgenomen zijn in artikel 2bis van de wet van 24 februari 1921. Het gaat om:

- Misdrijven gepleegd ten aanzien van minderjarigen, waaronder: cannabisgebruik of – verhandeling in aanwezigheid van minderjarigen, minderjarigen aanzetten tot cannabisbezit of – gebruik...
- De dader is lid van een vereniging die drugs levert.
- De dader veroorzaakt door cannabis bij anderen een ongeneeslijke ziekte, blijvende arbeidsongeschiktheid, verlies van een orgaan, zware verminking of de dood.

Verstoring van de openbare orde

- Bezit in een strafinrichting of instelling voor jeugdbescherming
- Bezit in een onderwijs- of gelijkaardige instelling of in hun onmiddellijke omgeving. Dit zijn plaatsen waar leerlingen zich verzamelen of elkaar ontmoeten (bijvoorbeeld. halte openbaar vervoer of park in nabijheid van school)
- Ostentatief bezit in een openbare plaats die toegankelijk is voor het publiek (bijvoorbeeld fuif)

5.2. Deurbeleid

Een goed georganiseerd deurbeleid kan de uitgaansgelegenheden een stuk veiliger maken. Hierin spelen twee factoren een belangrijke rol, met name: het fouilleren en de organisatie van de ingang.
Als de controles aan de ingang van de locatie niet goed worden aangepakt, is de kans reëel dat er lange wachttijden ontstaan. Hierdoor worden nieuwe risico's gecreëerd en verleggen gezondheidsproblemen zich van de locatie naar de ingang. Een getrapt controlesysteem, waarbij in een eerste doorgang de ticketcontrole plaatsvindt en in een tweede doorgang de persoonscontrole, is aanbevolen voor grote evenementen. Op fuiven is dit minder relevant, hoewel ticketcontrole ook hier nodig is.

Er kan best vooraf ook duidelijk bepaald worden of er gebruik gemaakt wordt van vrijwilligers of van een professionele bewakingsdienst voor het uitvoeren van de deurcontrole.

- ➔ Optimaal is een professionele bewakingsdienst in te schakelen in combinatie met vrijwilligers van de eigen organisatie.
- ➔ De rol en verantwoordelijkheid van deurpersoneel en veiligheidspersoneel moet duidelijk gedefinieerd en ondersteund zijn door iedereen.
- ➔ Deurpersoneel is gekenmerkt door de kledij. Iedereen draagt een naambadge.
- ➔ Zorg voor bewakingsagenten van elk geslacht (enkel fouille door persoon van hetzelfde geslacht).
- ➔ De namen van de security (vrijwilligers) worden doorgespeeld aan de burgemeester. Een overleg vooraf met politie, gemeente en organisator is aan te raden.
- ➔ Duid een verantwoordelijke voor de veiligheid en bewaking aan.
- ➔ Het deurbeleid kan best in twee fasen (een ticketcontrole en een persoonscontrole) verlopen.

Meer informatie omtrent de wet van 10 april 1990 'tot regeling van de private veiligheid en de bijzondere veiligheid' vind je terug op www.vigilis.be: Kies 'bewaking' en vervolgens 'geïnteresseerd als burger'. Hier vind je terug aan welke voorwaarden fouillering verbonden is.

Het inzetten van vrijwilligers voor taken van persoonscontrole is toegelaten in het verenigingsleven. Toch zijn er hier enkele voorwaarden aan verbonden die een te verregaande vrijheid beperken. Zo kunnen vrijwilligers maar controle uitoefenen tijdens sporadisch georganiseerde activiteiten van hun vereniging (strandfuif, zangwedstrijd georganiseerd door scouts of jeugdhuis). De vrijwilligers doen deze job sporadisch (frequentie die de norm van drie tot vier maal per jaar niet overschrijdt) en onbezoldigd (geen enkele vorm van betaling wordt geduld, ook niet in de vorm van natura of fooien). Ten slotte moet het vrijwilligersteam

uitsluitend zijn samengesteld uit eigen leden van de organiserende vereniging en niet uit derden. Dit betekent tevens dat geen andere verenigingen – al dan niet tegen betaling – zich ten dienste van de organisator kunnen stellen.

De organisator die vrijwilligers wil inzetten, moet de toelating bekomen van de burgemeester van de gemeente waar het evenement doorgaat (zie ook www.vigilis.be).
Belangrijk is nog te vermelden dat het uitsluitend om de uitoefening van activiteiten van persoonscontrole en verkeersbegeleiding gaat! Bewaking van goederen, bijvoorbeeld toezicht op parkings, is enkel mogelijk door professionele bewakingsagenten. Een vrijwilliger kan steeds de politie contacteren indien er zich problemen voordoen.

Persoonscontrole
Persoonscontrole mag dus uitgeoefend worden door professionele en vrijwillige bewakingsagenten. Maar hier zijn heel wat voorwaarden aan verbonden. We sommen er enkele op:
- Kledij en handbagage mogen enkel oppervlakkig worden gecontroleerd op gevaarlijke voorwerpen (en dus niet op drugs) en bovendien enkel door personen van hetzelfde geslacht. Alle andere controles (bijvoorbeeld van een voertuig, een tent…) zijn verboden.
- De controle zelf kan uitsluitend bestaan uit: een oppervlakkige betasting van de kledij en de controle van de handbagage. Dit laatste is enkel mogelijk als de gecontroleerde persoon zelf de goederen uit zijn zakken of uit zijn handbagage haalt en ze aan de bewakingsagent toont. De bewakingsagent kan dus niet zelf handtassen of de zakken van de kledij van de gecontroleerde persoon doorzoeken.
- De gecontroleerde kan niet gedwongen worden tot controle, maar controle geschiedt op basis van vrijwilligheid. Wie zich niet wil laten controleren, kan de toegang ontzegd worden.
- Identiteitscontrole mag enkel door de politie gebeuren.
- Dit geldt tevens voor het speuren naar drugs.

Ticketcontrole
Voor alle duidelijkheid: de controle van tickets of van toegangsbewijzen behoort niet tot de security-activiteiten zoals voorzien in de 'bewakingswet'. Het inzetten van vrijwilligers voor deze activiteiten zou in strikte zin geen problemen mogen stellen. Er moet dan wel nauwlettend op toegezien worden dat het optreden van deze vrijwilligers zich tot de ticketcontrole beperkt en dat het onderscheid met de persoonscontrole duidelijk blijft.

Toelatingsweigering voor personen onder invloed van alcohol en/of andere drugs

In principe mag een bewakingsagent de toegang weigeren aan eenieder die door de beheerder van de plaats ongewenst is, doordat:

- het de toegang betreft tot een niet publiek toegankelijke plaats (bijvoorbeeld privéclub) en de betrokken persoon er niet is uitgenodigd;
- het de toegang betreft tot een publiek toegankelijke plaats (bijvoorbeeld jeugdhuis) maar de betrokkene er ongewenst is omdat hij niet aan de voorwaarden voldoet om er toegang te hebben (bijvoorbeeld inkomticket);
- een persoon zich tegen een toegangscontrole verzet of het een persoon betreft bij wie is vastgesteld dat hij in het bezit is van een wapen of een ander gevaarlijk voorwerp.

Een persoon die, ondanks de toegangsweigering, toch binnengeraakt, mag verzocht worden deze plaats te verlaten. Hierbij mag geen dwang of geweld gebruikt worden. Bij toegangsweigering moet de bewakingsagent er zich echter voor hoeden niet op een directe of indirecte wijze discriminerend op te treden.

Meer info: www.vigilis.be

De organisator kan wel enkele voorwaarden stellen waaraan de bezoeker zich dient te houden. Op grote festivals is het vaak verboden om gevaarlijke voorwerpen mee te brengen (bijvoorbeeld glas, messen..). Een andere voorwaarde in functie van het garanderen van de veiligheid en gezondheid van je bezoekers, is het weigeren om alcohol binnen te brengen. Bezoekers die zelf alcohol meebrengen zullen meer drinken.

5.3. Toezicht in en rond de fuiflocatie

In de fuiflocatie

Ook tijdens de avond is permanent toezicht in de locatie nodig om problematisch alcohol- en ander druggebruik te ontraden en tijdig te kunnen anticiperen op probleemsituaties. Als overmatig alcohol- en druggebruik wordt vastgesteld, moet op kordate wijze opgetreden worden. Hiervoor zijn duidelijke regels en afspraken nodig.

- Plaats bar, bonnetjes… op zo'n manier dat overzicht op de zaal optimaal is.
- Een toiletdame/-heer kan toezicht houden in de toiletten. Bespreek vooraf hoe hij/zij onregelmatigheden kan communiceren.
- Videoscratching (filmen in de zaal en meteen projecteren) is niet alleen leuk voor de uitgaanders, maar zorgt tegelijkertijd voor een sociale controle.

Rond de locatie

Rond de locatie kunnen vrijwilligers toezicht houden, maar wanneer ze zich op de openbare weg bevinden hebben ze geen bevoegdheid. Enkel de politie kan hier optreden. Een rondgang op de parking of rond de fuiflocatie kan preventief wel helpen, maar wanneer er zich problemen voordoen, is men genoodzaakt de politie te bellen. Maak dus op voorhand duidelijke afspraken met de politie.

5.4. Communicatie

Met de politie
Als de politie preventief toezicht houdt op de feestlocatie, kan dat een ontradend effect hebben en potentiële risico's wegnemen. Een controle die op een win-winsituatie gericht is, responsabiliseert de klant/bezoeker.
Dit in tegenstelling tot de razzia's. Bij een razzia vergroot de kans op gevaar omdat er paniekreacties ontstaan onder de bezoekers, het kan stigmatiserend werken en is weinig respectvol naar het uitgaanspubliek.
De manier van controles uitoefenen en toezicht door de politie kan op voorhand ter sprake gebracht worden en afspraken kunnen gemaakt worden. Een degelijk controlebeleid op (onder meer) drugs en druggebruik in en rond de locatie houdt namelijk in dat er gecommuniceerd wordt over verkeerscontroles, organisatie van het deurbeleid, vervolgingsprocedures met betrekking tot inbeslagnames en het contacteren van de politie tijdens het feest.

Met de feestvierders
Aan de toegangscontrole kan duidelijk vermeld worden dat het bezit van drugs verboden is. Deurcontroles geven het signaal dat druggebruik niet getolereerd wordt (hoewel een toegangscontrole niet het zoeken naar drugs als doel kan hebben). Dit kan als risico inhouden dat sommige gebruikers voor het binnenkomen een dubbele dosis nemen.

5.5. Inbeslagnames en vervolgingsprocedure

Noch erkende bewakingsagenten, noch vrijwilligers mogen bezoekers controleren op drugs. Dit blijft een bevoegdheid van de politie. Merkt een medewerker op de fuif dat er iemand in het

bezit is van drugs of drugs verkoopt, dan is deze verplicht om dit te melden aan de politie. Niemand buiten de politie is bevoegd om illegale drugs in zijn bezit te hebben (met een uitzondering van cannabis[14]). De politie zelf handelt dit dan verder af.

Momenteel bestaat er nog steeds een grijze zone wanneer het gaat over bewaring van illegale middelen en het contacteren van politie. Duidelijke en ondubbelzinnige protocollen en meldingsprocedures met betrekking tot inbeslagnames en bewaring zijn nodig.

6. EERSTE HULP EN MEDISCHE INTERVENTIES BIJ ALCOHOL- EN DRUGINCIDENTEN

In voorgaande hoofdstukken is uitgebreid ingegaan op hoe een goede organisatie en coördinatie van een fuif of evenement bijdraagt tot minder alcohol- en druggebonden gezondheidsproblemen. Niettemin is door het samenvallen van riskant alcohol- en druggebruik, omgevings- en persoonsgebonden risicofactoren het volledig voorkomen dat problemen ontstaan ten gevolge van alcohol- en ander druggebruik een onrealistisch uitgangspunt (de Bruin e.a., 1998; Jung, 2001). Initiatieven die tussenkomen wanneer er zich problemen voordoen, kunnen we onder de noemer 'Eerste Hulp Bij Drugincidenten in het uitgaansleven (lees verder: EHBDu)' plaatsen.

Omvang en aard van alcohol- en andere drugincidenten tijdens het uitgaan

Specifieke cijfers van alcohol- en druggebonden incidenten op fuiven zijn niet voorhanden. Wel zijn er registratiegegevens van grootschalige dance evenementen beschikbaar. Daaruit blijkt dat gemiddeld 1% van het totale aantal bezoekers zich aanmeldt op de EHBO-post. Hiervan is 30 à 40% alcohol- en druggebonden (Pijlman e.a., 2003; Calle, 2001).
Uit onderzoek (De Bruin e.a., 1998) komt naar voor dat onwel worden en het bezoeken van de EHBO-post niet altijd samengaan. Van de respondenten die een ziekte-ervaring meldden, blijkt een groot deel (78%) nooit op de EHBO-post te zijn geweest. Zij werden geholpen door vrienden, door andere uitgaanders of werden helemaal niet geholpen.
De aard van het gebruikte middel speelt daarin ook een belangrijke rol. Zo zijn gebruikers van stimulerende middelen die in de problemen komen bijvoorbeeld achterdochtig, hard voor zichzelf en verliezen elke vorm van zelfkritiek waardoor ze niet geneigd zijn om zelf hulp in te roepen.
Alcohol bijvoorbeeld is een verdovend middel en onderdrukt de pijn waardoor bij een fysiek letsel de gebruiker minder snel pijn voelt en het nut van medische verzorging niet inziet.

6.1. EHBDU is een taak van iedereen

Het opzetten van een medische omkadering op een fuif of het evenement is niet enkel de verantwoordelijkheid van gespecialiseerde medische hulpdiensten en kruisverenigingen, maar is een gedeelde verantwoordelijkheid van alle actoren, niet in het minst van de lokale overheid én de organisator.

De burgemeester is bevoegd om de medische inzet te bepalen bij een evenement, dus ook een fuif, dat plaats vindt op het grondgebied van zijn gemeente. Het is immers de burgemeester die mede op basis van de wet van 1964 betreffende dringende medische hulpverlening aansprakelijk kan gesteld worden indien de hulpverlening niet goed geregeld is.
Bij de bepaling van het medisch dispositief komt het erop neer dat de burgemeester beslist hoeveel en welke medische middelen worden ingezet. De burgemeester kan zich hierin laten

---

14 *De wet van 2 juni 2003:* na vernietiging van artikel 16 van de nieuwe drugwet 2003 door het Arbitragehof op 21 oktober 2004 verscheen in het Staatsblad van 31 januari 2005 een nieuwe Gemeenschappelijke Richtlijn die een voorlopig antwoord biedt op de vernietiging van artikel 16.

bijstaan door de provinciale commissies voor Dringende Medische Hulpverlening[15] die advies verlenen over de inzet van medische middelen. De burgemeester is evenwel niet verplicht advies in te winnen.

Ook de organisator kan rechtstreeks beroep doen op deze provinciale commissies voor Dringende Medische Hulpverlening. Bij een kleinschalige fuif kan de organisator er voor kiezen zelf een EHBO-post te voorzien. Basis EHBO-richtlijnen voor de medewerkers, de randvoorwaarden en de organisatie van een EHBO-hulppost zijn hierbij nuttig. Organisatoren kunnen rechtstreeks contact opnemen met de verantwoordelijke van de lokale kruisverenigingen.
Voor evenementen vanaf circa 750 bezoekers kan de organisator vanuit gezondheids- en veiligheidsperspectief het best beroep doen op de deskundigheid van een kruisvereniging of medische post. Bij megafuiven vanaf 2000 à 3000 bezoekers neemt de burgemeester het best initiatief om rond de tafel te zitten met de organisatoren, hulpdiensten én preventiedienst om afspraken te maken over de organisatie van de medische voorzieningen.

Aanvraag preventieve hulpacties bij het Rode Kruis-Vlaanderen

De organisator van een fuif kan de hulp van het Rode Kruis inroepen. Op basis van een aanvraagformulier, waar alle belangrijke gegevens met betrekking tot de fuif worden ingevuld (bijvoorbeeld aard van de locatie, type manifestatie, verwacht aantal bezoekers, bijzondere omstandigheden), doet het Rode Kruis-Vlaanderen een inzetvoorstel. Heeft de organisator een specifieke vraag naar inzet van bepaalde middelen, kan hij dit best expliciteren (bijvoorbeeld aanwezigheid van een hulppost).
De aanvraag voor een preventieve hulpactie gebeurt minstens tien weken voor de fuif. De aanvraag, op hiertoe voorziene aanvraagformulieren, richt de organisator naar de plaatselijke rodekruisafdeling. Blijkt dat de plaatselijke rodekruisafdeling niet in staat is de gevraagde medewerking te verlenen, dan stuurt deze de aanvraag ter afhandeling door naar de provincieleiding.
Uiterlijk zes weken voor de datum van de fuif laat het Rode Kruis weten al dan niet in staat te zijn de gevraagde medewerking te verlenen. De vrijwilligers komen gratis, maar het Rode Kruis vraagt wel een tegemoetkoming voor het materiaal.

Meer info: www.rodekruis.be

Aanvraag preventieve hulpacties bij het Vlaamse Kruis:

Het Vlaamse Kruis v.z.w. beschikt over diverse EHBO-ploegen die bij sport- en andere manifestaties, de Eerste Hulp verzekeren. De ploegen zijn zorgvuldig samengesteld uit gediplomeerde vrijwilligers die één of meerdere van de opleidingen hebben genoten. Zij stellen hun kennis en vrije tijd belangeloos ter beschikking van de medemens.
Voor een EHBO-hulppost kan de organsiator best contact opnemen met de dichtstbijzijnde afdeling. Voorbeelden van evenementen: motorcrossen, wielerwedstrijden, wandeltochten, marathons, rockfestivals, jaarmarkten, schoolfeesten...
Alle verzorgingen ter plaatse zijn gratis en inbegrepen in de vooraf, contractueel vastgelegde, prijs. Wie een beroep wil doen voor hulpverlening op manifestaties, fuiven, evenementen en dergelijke, kan het aanvraagformulier downloaden.

Meer info: www.hetvlaamsekruis.be

6.2. Medewerkers maken het verschil

Het is belangrijk dat medewerkers die zeer dicht bij de bezoekers staan problemen snel kunnen onderkennen en gepast reageren. Tenslotte zijn bij levensbedreigende alcohol- en druggebonden gezondheidsproblemen de eerste minuten van levensbelang. Het is belangrijk dat de medewerker onmiddellijk vertrouwen schept en kalm blijft.

---

15 cf. KB van 10 augustus 1998 tot oprichting van de Commissies voor Dringende Geneeskundige Hulpverlening

Indien er een hulppost aanwezig is, is het van groot belang dat deze op een doelmatige wijze gealarmeerd wordt. Indien deze niet aanwezig is, komt het er op aan een correcte ambulancemelding te kunnen uitvoeren. Hoe dan ook roept men beter een keer te veel de hulp in van gespecialiseerde medische hulp dan één keer te weinig. Zo wordt vermeden dat gezondheidsproblemen verder escaleren.

Elementen van eerste hulp	
Voorlichten uitgaanspubliek	Via de website, flyers en affiches wordt het uitgaanspubliek geïnformeerd over de gezondheidsproblemen die gerelateerd zijn aan het gebruik van uitgaansdrugs, hoe acute problemen kunnen voorkomen worden, hoe te reageren wanneer het fout gaat, beroepsgeheim van medische hulpverleners enzovoort.
Alarmering	Voor specifieke medische hulp is samenwerking ter plekke of correct en snel alarmeren cruciaal. Permanent overleg met diensten als het Rode en Vlaamse Kruis en spoedgevallendiensten is een must. Alarmering: - De Ambulance of MUG oproepen doet men best via het nummer 112 te bellen. 112 is het Europese noodnummer voor medische hulpdiensten. Het nummer 100 is ook nog steeds toegankelijk voor België. Dit nummer is vooral aangewezen in grensstreken. - Wanneer de medische hulpdiensten oproepen worden, hou er dan rekening mee dat zij er zelf voor kiezen om al dan niet de politie te verwittigen. Dit geldt zeker voor publieke plaatsen als bijvoorbeeld een jeugdhuis. Ter plaatse kan ook nog steeds geoordeeld worden of een politionele interventie nodig is. - De organisator en de EHBO-medewerkers hebben telefoonnummers (bijvoorbeeld. nummer van dokter van wacht, anti-gifcentrum) en vast telefoontoestel/GSM's ter beschikking om medische hulpdiensten te verwittigen. - Het kan interessant zijn om relevante nummers in het telefoonboek van de GSM van de organisator te brengen. Een vast toestel is optimaal, vermits iedereen deze dan weet terug te vinden. Bij ernstige gevallen kan men 112 bellen. - Het is voor alle medewerkers duidelijk welke gegevens relevant zijn om door te geven aan de medische hulp. De medewerker die verantwoordelijk is voor de EHBO hangt bij de telefoon een lijstje met daarop relevante gegevens die doorgegeven moeten worden: wie, wat (bewusteloos? ademhaling? verwondingen?), waar (adres + ingang)? - Zorg er voor dat er een medewerker de hulpdiensten opwacht om ze naar de gewonde te begeleiden.
Inrichting hulppost	- De eerste hulppost moet zich in een rustige, goed bereikbare ruimte bevinden. Dit is heel belangrijk om het slachtoffer te kalmeren en gerust te stellen. - Ideaal is een EHBO-post opgedeeld in twee ruimten: één om verzorging te bieden en één waar de bezoeker kan bekomen. - De EHBO-post beschikt over een eigen toilet. - Er wordt gezorgd voor een snelle en efficiënte communicatie tussen de EHBO, de fuifmedewerkers en hulpdiensten. - De organisator voorziet een aparte ruimte voor primaire medische hulp aan bezoekers. Deze ruimte is groot genoeg voor enkele brancards. - De EHBO-post is vlot bereikbaar voor ziekenwagens. Deze worden niet gehinderd door auto's, afsluitingen…De eindverantwoordelijke houdt hier toezicht op. - Er is een verantwoordelijke aangesteld die de coördinatie van de EHBO-dienst organiseert. - De organisator zorgt voor een ziekenboeg met voldoende middelen. Er is tevens stromend warm en koud water, voldoende verlichting, verwarming, toilet… - Niet alleen de ruimte, ook de medewerkers met een bevoegdheid eerste hulp zijn snel herkenbaar en contacteerbaar voor bezoekers. - De EHBO-medewerker probeert de patiënt af te zonderen en onder toezicht te houden. Het kan helpen om er een vriend of vriendin bij te halen. Deze kan meer informatie geven over de gebruiker. De aanwezigheid van een bekend persoon kan een geruststellend effect hebben.

Transport ziekenhuis	- Een gebruiker die negatieve gevolgen van alcohol- en ander druggebruik ondervindt, wordt niet zomaar uit de locatie verwijderd. Dit kan immers een verhoogd risico betekenen voor 'hypothermia' (te groot temperatuurverschil). Een persoon die teveel gedronken heeft, kan onderkoeld geraken omdat hij/zij geen besef heeft van de buitentemperatuur. - Als er iemand naar het ziekenhuis gevoerd wordt, is het belangrijk dat de medewerker die verantwoordelijk is voor de EHBO op de hoogte is van de identiteit van de bezoeker en de gegevens naar waar hij/zij is afgevoerd. Dit is noodzakelijk om vrienden of familie te kunnen verwittigen. - Spreek met de medewerkers af wie nuchter blijft om eventueel gekwetsten naar spoed te vervoeren.

7. BELEIDSMATIG WERKEN

7.1. Lokaal alcohol- en drugbeleid

Duurzame samenwerking en de uitbouw van structurele netwerken vormen in de preventiepraktijk de fundamenten voor een globaal alcohol- en drugbeleid. De steun en het engagement van alle lokale partners bij een lokaal alcohol- en drugbeleid is noodzakelijk.

Afspraken op lokaal vlak over de alcohol- en drugproblematiek krijgen vorm in overleg met de buurt, de gemeente, de politie, de medische hulpdiensten, de brandweer, de preventiewerker, de clubeigenaar én het jeugdwerk. Dit overleg is de beste manier om tot een goede afstemming en verstandhouding tussen alle betrokken partners te komen, waardoor de verschillende partners ieders goodwill en cultuur leren kennen én ultiem tot een goede organisatie van een fuif of evenement komen waarbij werk wordt gemaakt van alcohol- en drugpreventie.

Voor meer informatie rond een lokaal alcohol- en drugbeleid verwijzen we naar het concept Schakel jezelf in! Een lokaal alcohol en drugbeleid. Dit is een reeks publicaties om sleutelfiguren in de maatschappelijke sectoren (leerkrachten, werkgevers, jeugdwerkers, sociaal-cultureel werkers, welzijnswerkers, clubuitbaters, sportcoachen, politie, stads- en gemeentepersoneel...) te ondersteunen bij de realisatie van een lokaal alcohol- en drugbeleid. Basisidee is dat niet alleen de uitbouw van een beleid per maatschappelijke sector belangrijk is, maar vooral ook de onderlinge afstemming en samenwerking. Immers, iedereen kan dan vanuit zijn eigen invalshoek een rol spelen bij het bespreekbaar maken, voorkomen en verhelpen van alcohol- en drugproblemen.

De richtlijnen die in deze publicatie aan bod kwamen zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden en geven het beleid mee vorm.

7.2. Lokaal fuifbeleid

Preventie loont maar op lange termijn. Een initiatief tijdens één evenement is een start, maar heeft maar effect als dit herhaald wordt. Preventie is ook sterker als het zich niet beperkt tot één domein (bijvoorbeeld uitgaan, vrije tijd), maar als er ook aandacht is voor verantwoord omgaan met alcohol op andere domeinen (bijvoorbeeld school, werk).

Naast een lokaal alcohol- en drugbeleid kan ook werk gemaakt worden van een **lokaal feestbeleid** dat borg staat voor goede fuifmogelijkheden, maar waar ook aandacht zal gaan naar diverse problematieken zoals agressie, vandalisme, diefstal en alcohol en ander druggebruik.

Een gemeentelijk fuifbeleid ontwikkelen waarin met de diversiteit aan feesten en fuiven rekening gehouden worden, is iets waarbij niet over één nacht ijs mag gegaan worden. Op de website www.fuifpunt.be zet men alle accenten van een constructief fuifbeleid op een rijtje.

Een goed fuifbeleid is meer dan een gedoogbeleid waarbij feesten en fuiven oogluikend toegelaten worden en waarbij de overheid niet sturend optreedt. Een beleid voeren is ook veel meer dan een reglement opstellen met de idee dat dit eventuele problemen in de toekomst wel zal oplossen. Het lokaal bestuur kan kiezen voor een pro-actief beleid waarbij de organisator daadwerkelijk steun en begeleiding krijgt, zodat veel problemen voorkomen worden. Zo zijn er al gemeentes en steden die een fuifloket geopend hebben, waar elke organisator terecht kan met zijn meldingen, vragen…

Evalueren en opvolging van het fuifbeleid
Heeft de lokale overheid reeds werk gemaakt van een fuifbeleid, dan is het nog steeds belangrijk om de aandacht te vestigen op gans het feestgebeuren in de gemeente of stad. Het fuifpunt ontwikkelde hiervoor een **evaluatie-instrument** voor jongeren, jeugddiensten, preventiewerkers of schepenen die het lokale fuivenbeleid aan een kritische doorlichting willen onderwerpen.
Check regelmatig het VAD-aanbod: campagnes helpen bij het sensibiliseren en informeren van de doelgroep. Ook ander materiaal is in de catalogus terug te vinden die ondersteuning bieden bij alcohol- en drugpreventie in het uitgaansleven (http://www.vad.be/aanbod/Catalogus/preventie.html#uitgaans-leven en www.partywise.be).

Er zijn tal van andere initiatieven die de aandacht op het thema alcohol- en andere drugs houden. Zo kunnen voor nieuwe organisatoren en/of nieuwe gemeentelijke bestuursleden bezoeken georganiseerd worden aan bestaande fuif- of concertzalen die reeds ervaring hebben op het gebied van alcohol- en drugpreventie. Sommige steden delen kwaliteitslabels uit aan horecazaken, fuifzalen,… die voldoen aan een aantal criteria opgesteld door de lokale overheid. Zo kan de bezoeker duidelijk zien welke zaken gezond en veilig kunnen genoemd worden.

8. STEEKFICHES

Or = organisator
Pw = preventiewerker
Lo = lokale overheid

Focus: Samenwerking tussen de verschillende partners	**Or**	**Pw**	**Lo**
Duid een eindverantwoordelijke aan	x		
Plan voorafgaandelijk aan grote fuiven of evenementen een overleg met alle partners en maak duidelijke afspraken	x	x	x
Betrek de uitgaanders	x		
Hou rekening met de buren	x		
Focus: Creëren van een gezonde en veilige fuiflocatie			
Maak gebruik van een geschikte en vergunde locatie	x		
Vraag advies bij de gemeentelijke preventiedienst	x		
Zorg voor een positieve sfeer dmv een aantrekkelijke inrichting van de fuiflocatie	x		
Vraag of er een technisch veiligheidsplan beschikbaar is voor de fuiflocatie	x		
Bepaal de maximum bezoekerscapaciteit voor de fuifzaal			x
Bereken hoeveel mensen er nog binnenmogen na de VVK en vergeet de guestlist niet	x		

Vermijd dat knelpuntplaatsen de vlotte doorgang in de fuiflocatie belemmeren	x		
Voorzie een ruim assortiment aantrekkelijke alcoholvrije dranken en sportdranken	x		
Overweeg om gratis water te verstrekken aan bezoekers	x		
Voorzie een ruimte waar uitgaanders kunnen afkoelen en tot rust komen (chill out)	x		
Zet de ventilatie vooraf aan en de verwarming uit	x		
Let tijdens het evenement op de temperatuur	x		
Focus: preventieboodschappen communiceren			
Formuleer realistische doelstellingen voor de preventieboodschap	x	x	
Gebruik materiaal dat de aandacht trekt	x	x	
Betrek de uitgaanders bij het uitwerken van preventieboodschappen	x	x	x
Blijf zowel inhoudelijk als qua toon objectief en feitelijk	x	x	
Informeer over alcohol en andere drugs en gerelateerde gezondheidsrisico's	x	x	
Geef uitgaanders concrete tips die hen helpen veilig en gezond uit te gaan	x	x	
Zorg voor ondersteunende randvoorwaarden wanneer preventieboodschappen worden gecommuniceerd	x	x	
Analyseer de rol en de positie van de organisatie ten aanzien van de doelgroep. Hoe komen ze over? Wat wordt van hen verwacht?	x	x	
Maak gebruik van communicatiekanalen die behoren tot het terrein van het uitgaansleven zelf	x	x	
Hou er rekening mee dat de communicatiekanalen laagdrempelig en toegankelijk zijn	x	x	
Communiceer voorafgaandelijk, tijdens en na de fuif	x	x	
Overweeg de haalbaarheid van een peer support aanpak	x	x	
Waarschuw het fuifpubliek dmv EWS voor gevaarlijke producten die mogelijk circuleren	x	x	
Focus: Verantwoord schenken en bewust omgaan met alcohol			
Duid een toogverantwoordelijke aan	x		
Zorg dat de verschillende wetten die het gebruik van alcohol regelen en overtredingen sanctioneren gekend zijn	x	x	x
Vraag vergunningen voor het verstrekken van alcoholische dranken aan	x		
Raadpleeg www.gratisdrank.be	x	x	
Sta kritisch stil bij de verkoop van zuipkaarten, happy hour, alcoholreclame en promotie-acties	x		
Maak alcoholvrije dranken goedkoper dan de alcoholische	x		
Ga consequent om met het verstrekken van alcohol aan de bar en stel op tijd grenzen	x		
Hang de toogregels op een duidelijk zichtbare plaats	x		
Installeer een cooling down periode bij het sluiten van de bar	x		
Werk actief preventiemaatregelen uit voor een veilig verkeer van en naar het evenement	x	x	x
Focus: Toezicht en controle om de veiligheid te vrijwaren			
Tracht zo veel mogelijk de gezondheid en veiligheid van de bezoekers te vrijwaren	x	x	x
Zorg ervoor dat iedereen op de hoogte is van de geldende wetgeving rond illegale drugs	x	x	
Check de website www.druglijn.be voor actuele wijzigingen in de wet	x	x	
Zorg voor een duidelijk een eenvoudig deurbeleid: scheidt de persoons- van de ticketcontrole	x		
Maak gebruik van een professionele erkende bewakingsfirma en/of van vrijwilligers voor de persoonscontrole	x		
Vraag de toelating van de burgemeester om vrijwilligers in te zetten voor een fouille	x		
Zorg ervoor dat iedereen zijn taak kent en weet hoe hij/zij deze moet uitvoeren	x		
Respecteer de regels omtrent persoonscontrole	x		
Hou toezicht in de fuiflocatie	x		
Maak afspraken met de politie over toezicht rond de fuiflocatie	x		
Communiceer op voorhand met de politie over verkeerscontroles, deurbeleid, vervolgingsprocedures en contactopname	x		
Vermeld voor de ingang dat het bezit van gevaarlijke producten verboden is	x		
Focus: Eerste hulp en medische interventies bij alcohol- en drugincidenten			
Maak een plan op waar alle gegevens (omvang, mogelijke interventies) verzameld worden die belangrijk zijn voor de organisatie van eerste hulp	x		x
Bekijk of het relevant is om een eigen EHBO-post te voorzien met eigen medewerkers, een kruisvereniging aanwezig te laten zijn of een gespecialiseerde omkadering met een arts	x		x
Doe een beroep op een kruisvereniging vanaf circa 750 bezoekers	x		
Vanaf 2000 verwachte bezoekers kan men best contact opnemen met de burgemeester. Hij/zij zal het medisch dispositief bepalen en laat zich hier eventueel bijstaan door de provinciale commissie voor Dringende Medische Hulpverlening	x		x
Geef de medewerkers mee problemen tijdig te signaleren en deze door te geven aan één persoon	x		

Spreek af wie de centrale persoon is om problemen te melden			
Zorg ervoor dat deze centrale persoon de noodnummers binnen handbereik heeft	x		
Zorg ervoor dat er steeds een medewerker aanwezig is die de eerste hulpzorgen kan toebrengen	x		
Informeer de bezoekers wat ze moeten doen als het fout gaat	x		
Maak duidelijke afspraken rond de alarmering	x		x
Zorg dat iedereen weet wie de eindverantwoordelijke van de EHBO is	x		
Zoek een goede ruimte voor een hulppost	x		
Maak afspraken rond het transport naar het ziekenhuis	x		x

BIJLAGEN

KENNIS VERWERVEN EN VORMING OVER (ALCOHOL- EN DRUG)PREVENTIE TIJDENS HET UITGAAN

VAD

Eén van de kernfuncties van VAD is deskundigheidsbevordering. Concreet wil dit zeggen dat preventiewerkers o.a. vormingen kunnen volgen om zelf met deze vorming aan de slag te gaan bij intermediairen.

Werkwijze®
Werkwijze® is het vormingsaanbod over alcohol en andere drugs voor Vlaanderen. Het wil de praktijk van het preventiewerk en de hulpverlening ondersteunen en bijdragen tot een optimale professionalisering van het werkveld. De kwaliteit van het vormingsaanbod wordt gegarandeerd door de inbreng van vele ervaren en deskundige medewerkers uit de alcohol- en drugsector en aanbelangende sectoren. Werkwijze® richt zich op al wie werkzaam is in de sector: preventiewerkers, hulpverleners en 'vertegenwoordigers uit de maatschappelijke sectoren (onder meer jeugdwerk, uitgaansleven, lokaal beleid enzovoort).

Vorming

Train-de-trainer Drugs etc.
Drugs etc. is een info- en trainingspakket en geeft productinfo over alcohol, cannabis, cocaïne, GHB en ketamine, gokken, heroïne, LSD, psychoactieve medicatie, smartdrugs, speed, vluchtige snuifmiddelen en XTC: woord én beeld, plus praktische tips voor wie een productinfosessie wil geven. Ook de plaats van productinfo binnen preventie wordt besproken.
Daarnaast gaat Drugs etc. ook in op de geschiedenis van middelengebruik en gokken, cijfergegevens, problematisch en niet-problematisch gebruik, beleid en wetgeving, preventie, vroeginterventie, hulpverlening en harm reduction.
Drugs etc. richt zich naast preventiewerkers en hulpverleners ook naar sleutelfiguren in de maatschappelijke sectoren, bijvoorbeeld jeugdwerkers.

Train-de-trainer EHBDU
De vorming Eerste Hulp bij Drugincidenten (EHBDU), gericht naar intermediairen in het uitgaansleven, bouwt verder op internationale hulpverleningsrichtlijnen zoals deze gehanteerd worden door het Rode Kruis Vlaanderen. De richtlijnen EHBDU zijn een specifieke toepassing van algemene vorming EHBO voor alcohol- en druggebonden gezondheidsproblemen in de uitgaanscontext. Inhoudelijk focust de vorming EHBDU op specifieke productkennis, uitgaansdrugs, alcohol- en druggebonden oorzaken bij gezondheidsproblemen en psychosociale hulp en de organisatie van en randvoorwaarden voor eerste hulp.

Train-de-trainer Alcohol en drugs aan de toog, hoe deal je ermee?
De toogwerking is één van de belangrijkste inkomsten in het jeugdhuis. Maar in tegenstelling tot de commerciële jongerencafés heeft het jeugdhuis ook een belangrijke pedagogische rol. Logisch dat de jeugdhuismedewerkers zich dus vragen stellen hoe ze zowel kunnen instaan voor de gezondheid en het plezier van hun bezoekers, als voor de inkomsten om hun werking te ondersteunen.

Inhoudelijk komen volgende topics aan bod in de vorming: wetgeving die relevant is voor de toogwerking in jeugdhuizen, concrete aanbevelingen om verantwoord te schenken in het jeugdhuis, praktijkvoorbeeld, leren een verzoek te weigeren.

Achtergrondinformatie

Drugs etc - pakket.

Dit pakket, bedoeld voor preventiewerkers, hulpverleners en sleutelfiguren in de maatschappelijke sectoren, bevat twaalf folders met beknopte productinfo, twaalf fact sheets en een cd-rom met uitgebreide productinfo, een brochure over de geschiedenis van middelengebruik en gokken, cijfergegevens, problematisch en niet-problematisch gebruik, beleid en wetgeving, preventie, vroeginterventie, hulpverlening en harm reduction…, en zes didactische fiches met praktische tips voor het geven van productinfosessies in het onderwijs, op het werk, in het jeugdwerk, in de bijzondere jeugdzorg, voor ouders en voor cliënten (psycho-educatie). Brochure en folders zijn ook los te verkrijgen.

Op elk vlak de juiste aanpak. Uitgaansleven. - brochure

Een lokaal alcohol- en drugbeleid. Schakel jezelf in! is een reeks publicaties om sleutelfiguren in de maatschappelijke sectoren te ondersteunen bij de realisatie van een lokaal alcohol- en drugbeleid: het uitgaansleven is één publicatie hiervan. Basisidee is dat niet alleen de uitbouw van een beleid per maatschappelijke sector belangrijk is, maar vooral ook de onderlinge afstemming en samenwerking. Immers, iedereen kan dan vanuit zijn eigen invalshoek een rol spelen bij het bespreekbaar maken, voorkomen en verhelpen van alcohol- en drugproblemen.

Juridische handvatten voor het gebruik en misbruik van alcohol en andere drugs in het jeugdwerk.

Deze brochure bevat juridische achtergrondinformatie voor jeugdwerkers die meer willen weten over de drugwetgeving en de rechten en plichten van jeugdwerkers.

Partywise. Kwantitatief onderzoek naar trends in druggebruik in het uitgaansleven-2003 - rapport

Partywise. Kwalitatief onderzoek naar trends in druggebruik in het uitgaansleven-2004 - rapport

Partywise. Kwantitatief onderzoek naar trends in druggebruik in het uitgaansleven-2005 - rapport

Het eerste rapport is de neerslag van een 'uitgaansonderzoek' in het Vlaamse uitgaansleven tijdens de zomer van 2003. Het onderzoek bevat cijfergegevens, beschrijvende resultaten en een eerste aanzet tot preventie.

Het tweede rapport beschrijft de resultaten van de interviews afgenomen bij sleutelfiguren uit het uitgaansleven en de uitgaanders. In het laatste onderdeel wordt een koppeling gemaakt naar het vorige onderzoeksrapport en worden aanbevelingen voor preventie geformuleerd.

Het meest recente rapport geeft nieuwe cijfers van de zomerenquête in 2005 en maakt de vergelijking met de gegevens van 2003.

XTC - dossier

Dit dossier bevat een literatuurstudie over de populaire dansdrug XTC en verwoordt de visie van de gespecialiseerde alcohol- en drugsector. O.a. de volgende items komen, onder andere, aan bod: historiek, farmacologie, risico's en setting.

Idem dossiers speed, cocaïne, cannabis en combi-gebruik.

Pill testing - dossier

In het dossier pill testing wordt pill testing gekaderd binnen de globale harm-reductionstrategie. De verschillende testmethoden (marquistest, chromatografische tests en

visuele pilidentificatie) worden besproken en met elkaar vergeleken. In het overzicht van de verschillende pill-testingprojecten in de EU wordt ingegaan op het wettelijk kader en de inhoudelijke projectgegevens zoals organisatorische structuur, activiteiten, betrokken

organisaties en projectresultaten. Het betreft hier zowel projecten die ontstaan uit de dance scene als (semi-)professionele projecten opgestart met overheidssteun. Ten slotte worden ook alle argumenten pro en contra pill testing naast elkaar gelegd.

Harm reduction - dossier
Dit is een basisdossier dat zich vooral toespitst op de inhoud en de betekenis van het begrip. Daarnaast bevat dit dossier een overzicht van de belangrijkste argumenten van voor- en tegenstanders van harm reduction en is er een overzicht opgenomen van harm reduction-initiatieven in binnen- en buitenland.

Bedrogen? Folder
Folder in de vorm van een cd-singlehoesje en zes insteekkaarten met info over uitgaansdrugs en risico's bij gebruik.

VAD-bibliotheek
De VAD-bibliotheek omvat een collectie van meer dan 10.000 boeken, brochures, rapporten, congresverslagen, folders, elektronische informatiebronnen en 80 tijdschriften.
Onder de noemer FLORIS (Flemish On-line Resource Inventory on Substance Abuse) biedt de bibliotheek drie databanken aan. Behalve de boekencatalogus is er een digitale bibliotheek met documenten die full text beschikbaar zijn op internet, en een databank met een inventaris van de belangrijkste Belgische wetteksten.
De bibliotheek van VAD is toegankelijk voor alle geïnteresseerden van maandag tot en met donderdag van 13u30 tot 16u30. Meer info http://www.vad.be/bibliotheek/index.html

Externe organisaties

Regionale en lokale preventiewerkers
Voor info i.v.m. vormingen op maat voor organisatoren van events, clubuitbaters... of ondersteuning van het beleid neem je best contact op met de regionale preventiewerker van je regio (http://www.vad.be/aanbod/Doorverwijzen/CGG-preventiewerkers.html).

Syntra's
In het kader van de bewakingswet werd in 1999 een aantal vereisten opgesteld inzake beroepsopleiding en ervaring voor het uitoefenen van een leidinggevende of een uitvoerende functie in een bewakingsonderneming of interne bewakingsdienst. Om deze functie te mogen uitoefenen moet men eerst de cursus 'basis bewaking' volgen, aansluitend gevolgd door de cursus 'Persoonscontrole'. Deze cursus is bestemd voor allen die een functie in de bewakingssector willen uitoefenen, belast met het uitoefenen van activiteiten van persoonscontrole en die reeds in het bezit zijn van een getuigschrift basis bewaking
De cursussen worden aangeboden door de Syntra's, een vormingsinstituut voor KMO erkend door de Vlaamse regering, die hiertoe een erkenning hebben gekregen vanuit de Federale Overheidsdienst Binnenlandse Zaken, Algemene Directie Veiligheids- en Preventiebeleid.

Formaat
Fuiven van A tot Z is een cursus voor iedereen die een antwoord wil op de vraag wat er allemaal komt kijken bij de praktische organisatie van een fuif. In de cursus wordt een checklist opgemaakt en onderzocht wat er allemaal nodig is om een goede fuif te organiseren: planning, promotie, budget, licht- en geluidsinstallatie, muziek (deejays), zaalinrichting en evaluatie. Maar fuiven is meer dan "feesten alleen". Er zijn tal van wettelijke verplichtingen waaraan moet voldaan worden: SABAM en billijke vergoeding betalen, drank- en alcoholvergunning aanvragen, verzekering(en) afsluiten, geluidshinder vermijden enzovoort.

Maar een fuif moet ook een veilige plaats zijn voor jongeren, zonder vechtpartijen, agressie, vandalisme, diefstal en drugs!
Elke fuiforganisator of (jeugdwerk)organisator kan Formaat inhuren om deze cursus (3 uren) te organiseren (voor een 10-tal personen). Kostprijs: € 110 (een fuifbrochure per deelnemer kost bijkomend € 8. Meer info: www.formaat.be.

Rode Kruis
Eerste hulp kan je leren! Eerste hulp is makkelijker dan je vaak denkt. Het is een combinatie van een beetje weten en voldoende oefenen. Onder begeleiding van ervaren lesgevers van het Rode Kruis kan je de volledige opleiding Eerste Hulp Bij Ongevallen volgen. Dit kan in één ruk of in twee keren. De opleiding is namelijk uitgesplitst in twee delen: levensbedreigende situaties en niet-levensbedreigende situaties. Als je slaagt, krijg je een brevet dat bewijst dat je een complete eerstehulpverlener bent. Tijdens de opleiding wordt gebruik gemaakt van levensechte reanimatiepoppen en ongevalsimulanten die bijvoorbeeld een hartaanval realistisch uitbeelden. Daarnaast is er didactisch materiaal zoals dia's met nagebootste situaties, die het vertrekpunt zijn voor oefeningen.

Meer info: www.rodekruis.be; leergangen@redcross-fl.be

www

www.vad.be
VAD, Vereniging voor Alcohol- en andere Drugproblemen, overkoepelt het merendeel van de Vlaamse organisaties die werken rond de thematiek van alcohol, illegale drugs, psychoactieve geneesmiddelen en gokken, elk vanuit hun eigen invalshoek: opzetten van registratie of onderzoek, uittekenen van preventieprogramma's, hulp op maat, ... VAD tracht dit alles op elkaar af te stemmen. Cruciaal hierbij zijn studie en onderzoek, uitstippelen van een preventie- en hulpverleningsaanpak, informatieverstrekking, vorming en beleidsvoorbereiding. En communicatie daarover. Zo tracht VAD de Vlaamse bevolking in het algemeen en sleutelfiguren in het bijzonder deskundiger te maken in het omgaan met alcohol, illegale drugs, psychoactieve medicatie en gokken.

DE DRUGLIJN
078-15-10-20

Voor alle informatie- en hulpvragen over drank, drugs, pillen en gokken.

Via telefoon: 078 15 10 20
Voor een anoniem, objectief en vertrouwelijk gesprek. De beantwoorders zitten klaar om naar je verhaal te luisteren, concrete informatie en/of een eerste advies te geven. Ze weten ook waar bij jou in de buurt terechtkan voor drughulp of -preventie.
ma-vr 10u tot 20u | vanaf een vast toestel bel je aan voordeeltarief

Via www.druglijn.be
Op deze site vind je meer dan tweehonderd pagina's informatie over drank, drugs, pillen en gokken, én over de DrugLijn zelf. Je kan ook anoniem je vraag mailen via www.druglijn.be/contact

24u/24u | je mail wordt binnen 5 werkdagen beantwoord

www.partywise.be
Dit informatie- en sensibiliseringsproject voor zowel het brede uitgaanspubliek als clubuitbaters en organisatoren van evenementen maakt – met nuttige tips in een universeel herkenbare pictogrammentaal – duidelijk dat fun en verstandig feesten perfect kunnen samengaan. Spil van het project is www.partywise.be.

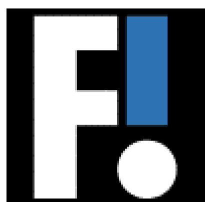

www.gratisdrank.be
In een combinatie van objectieve informatie en Cowboy Henk-humor wil Gratis Drank bij 16- tot 25-jarigen introspectie bewerkstelligen: hoe klaar is de kijk op het eigen drinkgedrag?

(hier nog nieuw logo zetten)

www.drugsinbeweging.be
'Drugs in beweging' is een samenwerkingsproject tussen VAD en de zes koepels van de jeugdbewegingen (FOS, VVKSM, KSJ-KSA-VKSJ, KLJ, KAJ en Chiro). Speerpunt is de site www.drugsinbeweging.be, bedoeld voor de leiding van de jeugdbewegingen. U vindt er theoretische info over drugpreventie, praktische tips voor een drugbeleid, werkvormen op maat en doorverwijsinfo.

www.fuifpunt.be
Een aantal landelijke jeugdwerkorganisaties heeft samen met het Steunpunt Jeugd en de Vereniging Vlaamse Jeugddiensten en -consulenten het initiatief genomen om met Fuifpunt te starten. Samen willen ze zich inzetten om het fuifgebeuren in Vlaanderen in al zijn facetten te ondersteunen. Ze richten zich niet alleen tot fuiforganisatoren, maar ook tot beleidsmakers, zaaluitbaters, politie,... kortom iedereen die van dichtbij of ver te maken heeft met fuiven. Concreet willen ze eenduidige, up-to-date informatie verstrekken aan en overleg plegen met de verschillende partijen die bij de organisatie van fuiven betrokken zijn.

Informatie over het organiseren van een fuif vind je ook terug in de brochure *Fuifnummers*, uitgegeven door en verkrijgbaar bij de Vlaamse Federatie van Jeugdhuizen en Jongerencentra.

BIBLIOGRAFIE

Bernaert, I., & Kinable, H. (2003). Over jongeren en middelengebruik: de cijfers ontcijferd. Krijtlijnen voor preventie in het onderwijs. Brussel: VAD.

Bleeker, A.M., & Jamin, J. (2003). *Peer Education at Dance Events: 'Unity' Do-It-Yourself Guide.* Amsterdam: Jellinek Preventie

Brants, D. (2003). Veiligheid bij muziekevenementen in openlucht. In S. Christiaensen, *Brandveiligheid bij muziekfestivals* (55-88). Brussel: Politeia.

Calafat, A., Bohrn, K., Juan, M., Kokkevi, A., Maalsté, N., Mendes, F., Palmer, A., Sherlock, K., Simon, J., Stocco, P., Sureda, M.P., Tossmann, P., van de Wijngaart, G. & Zavatti, P.(1999). Nightlife in Europe and recreative drug use: *sonar 98*. Palma de Mallorca: IREFREA

Calle, P. (2001). *Medical problems related to recreational drug use at nocturnal parties in Ghent.* Gent: Universtiteit Gent

De Bruin, D., Maalsté, N., van de Wijngaart, G. (1998). *Goed fout gaan: Eerste hulp op grote dansevenementen.* Utrecht: Centrum voor Verslavingsonderzoek.

Duijvestein (2003). *Voorbij label en lifestyle, jongerenmarketing in volwassen perspectief.* Den Haag, Nederland: Stichting Maatschappij en Onderneming.

Fuifpunt (2005). Sterke drank. Gedownload op 27/04/02005 op de website www.fuifpunt.be/organisator/sterkedrank

Geirnaert, M., De Donder, E., De Maeseneire, I., Lambrechts M.-C., Roose, N., Van Baelen, L., & Verstuyf, G. (2002). *Alcohol- en druggebruik: gedifferentieerde aanpak van preventie tot hulpverlening.* Kluwer: Mechelen

Heugebaert, H., & Van den Bergh, W. (2002). *Vriendschap als preventie: jacs en jeugddiensten werken met jeugdadviseurs.* Antwerpen: In Petto.

Huberts, E.L., Cramer, A., Haighton, P., Kortenhorst, P.C., de Loor, A, van Malenstein, L.J., Majoor, L.B.J., Mulder, F., & Verhoef, G.J. (1995). Stadhuis en House: *Handreikingen voor gemeentelijk beleid inzake grootschalige manifestaties en uitgaansdrugs*. Rijswijk: Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport

Jung, J. (2001). *Psychology of alcohol and other drugs: a research perspective*. Thousand Oaks: Sage Publications.

Kinable, H. (2006). *Bevraging van Vlaamse leerlingen in het kader van een drugbeleid op school: syntheserapport schooljaar 2004-2005*. Brussel: Vereniging voor Alcohol- en andere Drugproblemen.

Meers, J. (2002). *Fuifnummers: draaiboek voor de organisator*. Antwerpen: Vlaamse Federatie van Jeugdhuizen en Jongerencentra.

Olszewski, D., & Burkhart, G. (2002). *Drugs in beeld*: *Recreatief druggebruik – Een belangrijke uitdaging voor de EU (briefing 6, tweemaandelijks).* Lissabon: EWDD.

Pijlman, F.T.A., Krul, J., & Niesink, R.J.M. (2003). *Uitgaan en veiligheid: feiten en fictie over alcohol, drugs en gezondheidsverstoringen.* Utrecht: Trimbos-instituut.

Rosiers, J. (2004). *Preventie van alcohol- en andere drugproblemen. Monitoring van activiteiten 2003.* Brussel: Vereniging voor Alcohol- en andere Drugproblemen.

RYD (2005). *Statistieken jonge verkeersslachtoffers.*
Gedownload op 27/04/02005 op http://www.ryd.be/vlaanderen/cijfers.htm

Van Havere, T., De Donder, E., Schrooten, J., & Geirnaert M. (2006). Partywise: kwantitatief onderzoek naar trends in druggebruik in het uitgaansleven - 2005. Brussel: Vereniging voor Alcohol- en andere Drugproblemen.

Vercaigne, C., & Walgrave, L. (1995). *Jeugd tussen (sub)culturen en business: een onderzoek naar megadancings, house en de last van recreatie.* Leuven: Katholieke universiteit faculteit rechtsgeleerdheid afdeling strafrecht, strafvordering en criminologie.

Vettenburg, N., Huybregts, I., & Vanspauwen, K. (2002). *Mogelijkheden van een fuivenbeleid.* Leuven: onderzoeksgroep Jeugdcriminologie.

Websites

www.alcoholpreventie.nl

www.alcoholreclame.nl

www.bivv.be

www.bob.be

www.druglijn.be

www.drugsinbeweging.be

www.dus.to

www.eurocare.be

www.fuifpunt.be

www.gratisdrank.be

www.jeugdadviseurs.be

www.mja.be

www.partywise.be

www.ryd.be

www.steunpuntjeugd.be

www.unitydrugs.nl

www.vad.be

www.formaat.be

www.vigilis.be